Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannecer*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 11)

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 62.—Anul LIX. Brașov, Duminecă, 17 (29) Martie 1896.

Meseriile între Românĭ.

Dintre tóte orașele din Ardeal, Bănat și Țéra unguréscă, Brașovul dă adĭ numĕrul cel mai mare de învĕțăcei românĭ meseriașĭ.

Aicĭ avem în timpul de față 265 de băețĭ românĭ așeḑațĭ ca învĕțăcei la felurite meserii, carĭ după 3—4 anĭ au se devină calfe și la urmă măestri. Numĕrul acesta merge crescênd din an în an. Așa, de esemplu, în anul 1893 s'au așeḑat aicĭ 44 de învĕțăcei românĭ noi, în 1894 însĕ s'au așeḑat 79, ér în anul trecut s'au așeḑat 90.

Acest spor îmbucurător este a se mulțămi în primul loc însemnatelor ajutóre, ce se împart în fiă-care an prin vechia Asociațiune a meseriașilor noștri din Brașov, care supraveghiéză asupra tuturor învĕțăceilor meseriașĭ românĭ din acest oraș, îĭ ajutoră după putință și îngrijesce de buna lor crescere. De altă parte mult se simt atrașĭ părinții românĭ de a-șĭ trimite băieții lor aicĭ și prin împrejurarea, că Brașovul este un oraș locuit în parte mare de Românĭ, cu școle bune industriale nemțescĭ și cu un însemnat numĕr de măestri românĭ, în mijlocul cărora băeții se simt așa ḑicênd ca acasă.

Dér nu numai în Brașov, ci în tóte orașele patriei nóstre numĕrul învĕțăceilor meseriașĭ românĭ a început sĕ créscă în mĕsură destul de îmbucurătóre. După raportul oficios al inspectorului regnicolar peste școlele industriale, numĕrul învĕțăceilor meseriașĭ românĭ ajunsese în anul școlar 1893—4 la considerabila cifră de 2162. Acest numĕr însĕ a fost presentat fals, deórece fórte mare parte dintre învĕțăceii meseriașĭ românĭ au fost numĕrațĭ între Maghiarĭ, ér alții n'au fost socotițĭ de loc. In realitate vom fi avut atuncĭ vre-o 3000 de învĕțăcei meseriașĭ românĭ, care numĕr însĕ de atuncĭ încóce a trebuit sĕ se mai sporéscă.

Dér și așa, după statistica unguréscă chiar, noi, carĭ înainte cu 20—30 de anĭ eram în privința acésta cei din urmă, astăḑĭ i-am întrecut pe Sĕrbĭ, pe Croațĭ, pe Rutenĭ și pe tóte celelalte popóre din țéra nóstră, afară de Maghiarĭ, Germanĭ și încâtva și de Slovacĭ, al căror numĕr de învĕțăcei meseriașĭ însĕ fórte cu puțin este mai mare ca al nostru.

Acésta este o înaintare fórte mare, mai ales décă ținem sémă de timpul cel scurt, de când au început și tinerii noștri de-a se aplica la meserii, și décă ne aducem aminte, că la noi în Ardeal, după sistemul cel vechiŭ al „țehului", tinerii romnĭ înainte de 1848 nicĭ nu erau suferițĭ sĕ învețe măestriile.

Avem aicĭ cu o dovadă mai mult, că poporul român este un popor cu viitor, primitor de tóte cele bune și rîvnitor de înaintare pe tóte cărările. Un regim de dreptate și libertate i-ar trebui, pentru ca în câte-va decenii acest viguros popor sĕ se avênte la o stare de înaintare, la care alte popóre abia décă au ajuns în decurs de veacurĭ.

Dér până când vor sosi și pentru poporul nostru acele fericite timpurĭ, avem încă sĕ luptăm cu greutățĭ marĭ și multe.

Fiind-că vorbim aci de meseriașĭ, nu ajunge sĕ ne mulțumim numai cu avêntul îmbucurător, ce l'am luat pe terenul îmulțirei învĕțăceilor meseriașĭ românĭ, ci încă mai pe sus de asta trebue sĕ purtăm la inimă sórtea viitóre a acestor învĕțăcei, căcĭ nu este și nu póte fi scopul nostru numai *de-a face* măestri românĭ, ci *de-a avé* măestri românĭ.

Acésta este întrebarea cea mare, cu care trebue sĕ-șĭ bată capul tot Românul doritor de-a avé și noi o classă mijlocià, prin care sĕ se sporéscă averea națională și sĕ se întăréscă independența poporului românesc dintre aceste plaiurĭ ale Carpaților.

Vedem, că din partea stăpânirei n'avem ce aștepta nimic nicĭ în privința meseriașilor noștri. Unde e vorba de darea în întreprindere a vre-unei lucrărĭ publice industriale, de unde măestrul ar puté trage un câștig, Românul n'are ce căuta, căcĭ aicĭ meșteșugarii ungurĭ sunt cei întâiŭ aleșĭ; unde e vorba de vre-un ajutor dela stat, dela comitat, orĭ chiar dela comună, tot măestrul ungur are sĕ-l capete, căcĭ ei au astăḑĭ pânea și cuțitul în mână.

Astfel nu ne rĕmâne, decât sĕ îngrijim noi înși-ne de sórtea meseriașilor noștri. Sĕ nu-i lăsăm sĕ bată la ușile streinilor, căcĭ nu așa se forméză classa mijlociă a unui popor, ci sĕ-i sprijinim și îmbrățișăm noi înși ne, căcĭ suntem mulțĭ și décă fiă-care din noi ar îngriji sĕ-șĭ lucreze cele de lipsă cu măestri românĭ, aceștia s'ar întări, s'ar înmulți, ar înainta repede și n'ar avé lipsă de ajutorul streinilor.

Numai așa ne vom puté forma și noi o classă mijlociă independentă, care sĕ fiă spre falǎ și onóre națiunei nóstre.

Bánffy și Sêrbii.

Pe ḑiua de 26 Martie n. ministrul-președinte Bánffy a convocat la Budapesta o conferență secretă sêrbéscă, la care a învitat pe câțĭ-va bărbațĭ sêrbĭ cu óre-care trecere. Membri acestei conferințe nu sciau înainte nimic de ce ar puté fi vorba, prin urmare e fórte esplicabilă curiositatea cu care mai ales Sêrbii așteptau hotărîrile, ce se vor lua în „conventicului" pus la cale de ministrul-președinte unguresc cu atâta tăinicie.

La conferență au luat parte: ministrul *Bánffy*, ministrul *Wlassics*, Banul croat *Khuen-Hedervary*, patriarchul sêrbesc *Brankovicĭ*, consilierul Daniel *Stankovicĭ*, șeful de secțiune pensionat br. Ioan *Jivkovicĭ*, președintele dietei provinciale croate Vasilie *Gyurkovicĭ;* mai departe toțĭ deputații sêrbĭ din dieta ungurésca și croată și încă câțĭ-va bărbațĭ fruntașĭ ai Sêrbilor. Dintre episcopii sêrbescĭ n'a fost învitat nicĭ unul.

Ministrul Bánffy deschiḑênd ședința a spus, care este scopul convocărei conferenței. Apoi dimpreună cu raportorul *Dárdai* au declarat, că guvernul unguresc simte necesitatea, ca biserica sêrbéscă sĕ-șĭ aducă în deplinire sistemisarea constituțiunei sale, al cărui plan vegetéză acum de 30 de anĭ. Congresele sêrbescĭ de până acum ar fi avut chiămarea de a realisa acéstă dorință, dér nu s'a făcut nimic până acum, așa că guvernul a fost silit sĕ disolve Congresul din urmă. El déră a convocat acéstă conferență, ca sĕ céră informațiunĭ nemijlocite dela fruntașii afacerilor sêrbescĭ, că *consult ar fi convocarea unui Congres,* care sĕ reguleze definitiv afacerile bisericei sêrbescĭ și mai ales cestiunea *autonomiei* acestei bisericĭ.

Cei învitațĭ au rĕspuns unanim, că convocarea și *ținerea Congresului este o necesitate neîncunjurabilă.* In înțelesul acesta au vorbit patriarchul *Brankovicĭ*, Stef. *Ivanovicĭ*, Ioan *Ivanovicĭ*, br. George *Stojanovicĭ* și alții. Apoi cei de față au făcut recriminațiunĭ guvernului, că nu le permite convocarea Congresului, decât numai *din grația.* Cel mai mare gravamen al lor este și a fost, că cu tótă autonomia bisericei sêrbescĭ, *guvernul are o ingerință așa de mare asupra afacerilor sêrbescĭ*, încât hotărîrile ce se aduc, le nimicesce pe rênd, orĭ le póte nimici. Cum stau lucrurile adĭ, acésta nicĭ nu se póte numi autonomiă, ci numai o formalitate. Toțĭ au cerut apoi respectarea și esecutarea articulului de lege IX din 1868.

Deputatul dietal *Gyurkovicĭ* e de părĕre, că pe cale legală nu se póte face o reformă radicală. O astfel de reformă nu se póte ajunge, decât regulându-se raportul caracterului episcopal al bisericei față de stat. O mare piedecă la acésta este caracterul ultra-liberal al autonomiei. Biserica greco-orientală are caracter conservativ, decĭ principiile liberale îi sunt păgubitóre (!) Deocamdată trebue decĭ sĕ se lucreze cu mijlóce paliative. Nu recomandă, ca la viitorul Congres reformele sĕ se aducă în desbatere.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Fiul bucătăresei.

(Poveste).

I

Sĕ spune c'a fost odată un împĕrat și o împĕrătésă, carĭ de bogațĭ ce erau nu mai scieau ce au la ușa lor. Numai una îi strica, că n'aveau copii. Din pricina acésta împĕratul era tare îngrijat, că va veni odată vremea sĕ-șĭ lase și el domnia și atuncĭ nu va avé nicĭ un moștenitor. Impĕrătésa încă cerca tóte băbăriele din lume că dóră-dóră va căpĕta vr'o odraslă, dér tóte i-au fost zadarnice.

Intr'una din ḑile îi vine acasă o babă cu o mrénă și-i ḑice:

— Inălțată împĕrătésă; ți-am adus acéstă mrénă, ca s'o mănâncĭ așa numai fiértă în apa ei și vei vedé, că ai sĕ dobêndescĭ. Cércă numai, și o sĕ-mĭ mulțumescĭ.

Baba, după ce îi dă mréna, ese și sĕ duce. Impĕrătésa, câte n'o fi cercat în lume — haid, s'o cerce și p'asta. Ea dete mréna bucătăresei, spunêndu-i s'o fiérbă numai în apă sărată și, când va crede că e fiértă de ajuns, sĕ i-o aducă pe masă. Bucătărésa, înainte de a duce împĕrătesei mréna pe masă, a rupt din ea o aripióră și a gustat'o ca sĕ vadă, décă e fiartă de ajuns. Și minunea minunilor, cum au mâncat au și dobêndit amêndouĕ d'odată.

După nouĕ lunĭ au născut și bucătărésa și împĕrătésa amêndouĕ câte un drăguț de copilaș, de-țĭ era mai mare dragul de ei. Copilașii sĕmĕnau întru tóte unul cu altul, ca și când ar fi fost tăiețĭ tot dintr'o bucată. Nimenea nu-i putea deosebi. Ei la un loc cresceau, la un loc mâncau și la un loc sĕ jucau, ca și doi frațĭ, până sĕ făcură mărișorĭ. Sosindu-le vremea de școlă, sĕ duc tot amêndoi și la școlă. Cu alțĭ băețĭ ei nu-șĭ făceau de vorbă nicĭ-odată, ca și când n'ar fi fost. Copiiĭ boerilor, carĭ umblau la școlă cu feciorul de împĕrat, le spun părinților, că fiul împĕratului nicĭ-odată nu vorbesce cu ei nicĭ în școlă, nicĭ pe drum, ca și când n'ar fi și ei pe lume. Boerii sĕ jeluesc împĕratului de nesocotéla ce arată fiul sĕu celorlalțĭ copii și împĕratul se mâhnesce rĕu de împutarea, ce i-o făcură boerii. El îl sfătuesce pe copilul sĕu, că nu face bine nesocotindu-i pe ceilalțĭ copii, carĭ odată au sĕ-i fiă ómenii sĕi, și-i poruncesce, ca sĕ nu-șĭ mai facă atâta de lucru cu fiul bucătăresei. Fiul de împĕrat nu vrea sĕ ia în sémă vorbele tatălui sĕu, și face tot cum scie el.

Mai trece, cât mai trece și boerii éră i-sĕ jeluesc împĕratului. Impĕratul dă poruncă bucătăresei: ca ea sĕ-șĭ ia copilul dela școla unde este fiul sĕu și sĕ-l ducă într'altă parte. Bucătărésa n'a avut ce face, și-a luat copilul și l'a dus la altă școlă, dér nicĭ așa n'a fost modru de a-i despărți, căcĭ copiiĭ sĕ așteptau unul pe altul, décă eșea vre-unul mai înainte din școlă, celalalt îl aștepta și veneau tot amêndoi. Din pricina acésta împĕratul s'a vĕḑut silit a-șĭ depărta bucătărésa din casă numai ca copiiĭ sĕ nu se mai pótă întêlni. Tóte încercările împĕratului însĕ erau zadarnice, căcĭ copiiĭ îșĭ aveau locul lor unde sĕ întêlniau în fiă-care ḑi de sĕ înțelegeau și sfătuiau unul cu altul.

Venì timpul de copiiĭ sĕ făcură marĭ și împĕratul, după ce vĕḑù și vĕḑù, că pe fiul sĕu nu-l póte deslipi nicĭ decât de fiul bucătăresei, dă poruncă acesteia, sĕ-șĭ îndepărteze copilul ei într'altă țéră; că de nu, e silit s'o omóre și pe ea și pe copil. Fiul bucătăresei după-ce vede, că nu mai e modru de-a mai sta în țéra asta, sĕ hotăresce sĕ plece unde-l vor duce ochii. El sĕ pregătesce de călĕtoriă și luându-șĭ ḑiua bună dela mamă-sa, plécă în tótă lumea. Feciorul împĕratului încă-l petrece până la un loc, unde dau d'o plută mare. Aicĭ sĕ opresc. Fiul bucătăresei, trăgêndu-șĭ paloșul ḑise cătră fratele sĕu:

— Alelei, fratele meu, uită-te bine unde am lovit în plută cu paloșul. Vino în fiă-care ḑi aicĭ și când vei vedé, că curge sânge din acéstă rană a plutei sĕ sci că eu atuncĭ sunt mort. Tu sĕ vii și sĕ mĕ înviezĭ!

Cu acestea frații cei nedespărțițĭ sĕ despărțiră, apucând fiul împĕratului cătră casă, éră fiul bucătăresei o luà prin pădurĭ și sĕ tot duse de par'că n'a mai fost de când e lumea.

II

Fiiul bucătăresei, cum umbla prin cele pădurĭ nestrăbătute, sĕ întêlnesce c'o lu-

Nic. *Maximovicĭ* se baséză pe art. de lege IX din 1868, pe care Sêrbii l'au salutat ca pe-o victorie, din care înse s'au deşteptat curênd, fiind-că puterea executivă a statului i-a scos din caracterul legii, aşa încât adĭ *nu mai e vorba de garantarea autonomiei, ci de ingerinţa necompetentă a statului.*

Br. *Jivkovicĭ* nu garantéză nimic, ci apeléză la popor, ér resultatul îl va arăta Congresul, care negreşit trebue se se convóce.

Ministrul *Bánffy* încă dise, că şi guvernul ţine de necesar convocarea Congresului, înse nu vre sĕ vină c'un proiect lipsit de orĭ-ce basa, ci înainte vre sĕ se convingă, că óre sunt prospecte positive, că congresul va da *resultate favorabile.* A întrebat decĭ pe cei de faţă, că pot sĕ dea garanţii în privinţa acésta?

Membri conferenţei s'au provocat la popor şi şi-au esprimat speranţe bune, dér au declarat, că garanţii nu pot da.

La acésta ministrul a declarat de nou, că pune mare greutate pe Congres şi doresce mult ţinerea aceluia, chiar şi numai pentru regularea afacerilor curente, *reservêndu-şi cestiunile de organisare pentru alt Congres.* Declară, că guvernul se va ocupa cu întrebarea acésta şi încredinţéză pe cei de faţă, că şi din parte-i va face tot ce va puté (!), ca pretensiunile echitabile sĕ fiă mulţumite. Cu acestea conferenţa s'a sfîrşit.

Se dice din altă parte, că Sêrbii n'au de loc încredere în guvernul de adĭ, şi că Bánffy de aceea a convocat conferenţa, ca sĕ între in legăturĭ cu ei şi astfel sĕ-i câştige pentru el la viitórele alegerĭ. Câteva foi ungurescĭ din Budapesta cred, că acésta îi-va şi sucede lui Bánffy.

Vom vedé. Deocamdată înse el n'a făcut nicĭ o ispravă cu Sêrbii.

Scirĭ dinafară.

Goluchowski şi mileniul. Ministrul de esterne austro-ungar a adresat — cum spune o telegramă din Viena — o circulară, în numele guvernului unguresc, catră tóte puterile europene, prin care le invită sĕ ia parte la serbările mileniului, ce se vor deschide în Maiŭ la Budapesta. Ungurii saltă de bucuriă, că Goluchowski se pórtă aşa de *patriotic* faţă de ei.

*

Lueger primar al Vienei. O scire sosită din capitala Austriei spune, că ministrul-preşedinte austriac Badeni, a avut alaltăerĭ o audienţă la Majestatea Sa, cu care prilegiu s'ar fi hotărît, că décă pe *Lueger* îl vor alege din nou primar al oraşului Viena, atuncĭ *se fiă întărit* din partea monarchului.

Principele bulgar în Constantinopol. *Ferdinand*, principele Bulgariei, a sosit la 26 Martie în Constantinopol. La staţiunea liniei ferate l'au întêmpinat cu mare pompă Turcĭ şi Bulgarĭ. Două companii de onóre i-au făcut onorurile; principele era îmbrăcat în mare ţinută, purtând pe piept decoraţii turcescĭ şi bulgare. El a descălecat la *Jildiz-kiosc*, palatul Sultanului. A fost primit de împĕratul turcesc într'o audienţă festivă. El a luat ierĭ parte la o mare rsvistă militară. Adĭ va primi pe marii ambasadorĭ ai puterilor şi pe marele vizir, ér mâne va privi însĕmnătăţile Constantinopolului.

*

Espediţia englesă din Dongala (în Egipt) despre care am vorbit şi în numĕrul din Dumineca trecută, nu e privită cu ochĭ bunĭ din partea Rusiei şi Franciei, care vĕd o prea mare cucerire a Englesilor în Egipt. Tot paşul ce-l fac Englesii în Egipt îi dóre rĕu mai ales pe Ruşĭ şi pe Turcĭ. Se dice, că Rusia, Francia şi Turcia vor lua mĕsurĭ militare contra Angliei.

*

Rĕsboiul Italienilor în Africa nu s'a sfîrşit încă. In Roma sosesc mereu şi acum răniţĭ de pe câmpul de rĕsboiŭ. In camera deputaţilor din Roma se vorbesce mult despre acest rĕsboiŭ. Guvernul a cerut un credit de 140 milióne lire, pe care atât camera, cât şi senatul italian le votéză bucuros guvernului. Ministrul-preşedinte *Rudini* a declarat, că Italia renunţă la ocuparea provinciei *Tigre* şi la eventuala încheiere a păcii nu va cere nicĭ protectoratul asupra acestei provincii. A mai dis *Rudini*, că décă guvernul nu va puté încheia o pace onorabilă pentru Italia, atuncĭ *rĕsboiul se va continua.*

Studenţii sêrbĭ şi mileniul.

Tinerimea sêrbă din Agram, a publicat un apel în fóia naţională sêrbéscă „*Zastava*", apel adresat atât către naţiunea sêrbéscă, cât şi către „*Omladina*" sêrbă de pe la tóte şcólele, în care provócă pe Sêrbĭ sĕ nu ia parte la mileniul unguresc.

Étă ce se dice între altele în acest apel:

Cunoscênd tendinţele, de care se călăuzesc arangiatorii acestei marĭ sĕrbărĭ naţionale maghiare; sciind ce însemnătate voiesc sĕ-i dee, şi avênd tot-odată în vedere stările adĭ de deplâns a naţionalităţitătţilor nemaghiare din Ungaria, — tinerimea universitară sêrbéscă trebue sĕ se pronunţe cu hotărîre contra unei astfel de sĕrbărĭ... Ţinênd tare la principiile, pentru carĭ s'a luptat şi s'a jertfit martirul sêrb *Svetozar Mileticĭ*, tinerimea universitară sêrbéscă cugetă, că la serbarea aceea n'ar trebui sĕ vină nu numai nicĭ un membru al naţionalităţilor nemaghiare din Ungaria, dér peste tot *nicĭ un singur Slav, nicĭ un singur Român,* căruia îi pasă de înaintarea poporului sĕu.

Deóre-ce în aceeaşĭ vreme se va ţiné, precum e cunoscut, în Budapesta şi congresul internaţional studenţesc, tinerimea sêrbă declară, că *nu va puté lua parte la acel congres* din aceleaşĭ motive, carĭ opresc pe Sêrbĭ şi alte naţionalităţĭ, pe carĭ îi privesc tréba nemijlocit, de a merge la mileniu; şi-'şĭ i-a voie a învita pe toţĭ colegii sĕi sêrbĭ de pe la alte şcóle înalte, precum şi pe fiă-care altă tinerime universitară slavă, în sfîrşit şi pe *tinerimea română şi croată*, sĕ se alăture la conclusele ei, ca în mod potrivit sĕ refuse participarea la acel congres. Acésta este, ni-se pare, singura eşire, căcĭ a protesta contra Maghiarilor, chiar la congres însuşĭ, care se va ţiné în Budapesta pe timpul mileniului, ar fi lucru zadarnic şi cu neputinţă.

Tinerimea universitară sêrbă din Agram crede, în schimb, că în acelaşĭ timp când va fi întrunit în Budapeta congresul studenţesc internaţional, *sĕ se ţină unde-va în altă parte congresul separat comun al tinerimei române, slovace, sêrbe şi croate*, ca rĕspuns la acel congres.

Sfîrşind acéstă declaraţiă, rugăm şi invităm încă odată pe toţĭ membrii şi amicii popórelor din Ungaria, pe toţĭ amicii sincerĭ ai adevĕratei libertăţĭ şi ai adevĕratului progres:

„*Nu mergeţĭ la mileniu!*"

Bibliotecĭ şi corurĭ.

Onorate D-le Redactor!

Sunt un sîrguincios cetitor al iubitei nóstre foi „*Gazeta Transilvaniei*" numerii cu data de Dumineca, şi cred, că ve-Ţĭ binevoi a deschide colónele acestui de mare preţ organ românesc pentru popor, la modestele mele rênduri, ce Vi-le trimit de aicĭ din Ţéra Bănatului.

Cu mare bucuriă şi mulţumire sufletéscă am cetit în timpul din urmă de mai multe orĭ în „*Gazeta*" de Duminecă, despre aşa numitele *bibliotecĭ poporale ambulante*, carĭ — laudă ómenilor stăruitorĭ şi cu tragere de inimă faţă de luminarea şi deşteptarea poporului dela sate, — s'au şi introdus deja în părţile Braşovului. Despre o atare bibliotecă ambulantă am cetit, că s'a deschis în Feldióra şi că poporul a întêmpinat cu bucuriă acest nobil şi frumos început spre împrăsciarea întunerecului şi luminarea minţii mult încercatului nostru ţĕran român.

Póte voiŭ greşi, dér eu susţin sus şi tare, D-le Redactor, că nu sciu sĕ se fi făcut la noi Românii în timpul din urmă o faptă mai îmbucurătóre şi de-o *însĕmnătate culturală mai netăgăduită decât acésta,* pentru poporul dela sate. Décă e sĕ ne mândrim şi noi cu ceva pentru binele şi înaintarea sătênului român, atuncĭ nu sciu cu ce ni am puté mândri mai mult, decât cu aceea, *décă am lucra din tóte puterile nóstre*, ca frumosul exemplu, ce ni-l'aţĭ dat D-Vóstrĕ cei din ţinutul Braşovului prin întruparea unei vechĭ şi laudabile idei, adecă *înfiinţarea de bibliotecĭ poporale ambulante*, l'am urma cu toţii din tóte ţinuturile locuite de Românĭ şi am lucra şi sprijini cu inimă şi însufleţire *o pornire atât de măreţă şi binefăcetóre.* Infiinţarea de bibliotecĭ ambulante e unul din *cei mai superiorĭ ramĭ de cultură şi înaintare în popor.*

Nu-i vorbă avem şi noi Bănăţenii ceva cu ce ne putem lăuda. Am făcut şi noi frumóse cucerirĭ cu corurile nóstre vocale, de carĭ avem un numĕr considerabil, ba a-şĭ puté dice, că mai în fiă-care comună locuită de Românĭ în Bănat.

Nu-se póte trage la îndoială, că prin înfiinţarea de astfel de corurĭ, poporul nostru, ţĕranul nostru a avut prilegiu de a-se deştepta şi de a se întări tot mai mult în consciinţa, că are şi Românul — póte chiar mai mult decât némurile cu carĭ Dumnedeu ni-a pus sĕ vecuim împreună, — musica sa naţională, cântecile şi horil sale de voinicie, de jale şi de veseliă. Corurilor nóstre de plugarĭ li s'a dus vestea în tóte părţile ţĕrii locuite de fraţii noştri Românĭ, ni am câştigat aşa dicênd un nume frumos, ba au început chiar şi Ardelenii sĕ facă asemenea nouĕ.

Drept aceea numai cu óre care silă şi durere sufletéscă viu sĕ ating aicĭ un rĕu, care s'a încuibat în acéstă instituţiune naţională a nóstră, şi o fac în speranţa neînfrântă, că rĕul se va îndrepta de cu bună vreme, căcĭ altfel, el prindênd rădĕcinĭ, ne va arăta lumii, ca ómenĭ, carĭ n'am ajuns încă sĕ pricepem însĕmnătatea lucrului.

Se întêmplă anume fórte adese-orĭ, că tinerii ţĕranĭ ai unui cor vocal, după-ce învaţă câte-o piesă, sĕ duc pe la jupânul birtaş spre a gusta câte-un pahar douĕ de rachiă; după ce se câlmăcesc cât de binişor, se duc, care încătrău îi taie capul, numai acasă nu. De se întêmplă, că dau vre-o petrecere, teatru, orĭ concert, venitul acestora merge în punga birtaşului pentru beutură pe séma coriştilor. Afară de aceste abusurĭ,

---

póică grósă, ce era aprópe sĕ fete şi-şĭ întinde arcul spre ea s'o săgete. Lupóica îi dice:

— Lasă-mĕ, voinice, nu mĕ săgeta, că de voiŭ nasce îţĭ dau şi ţie un puiŭ!

— Eu te las, dér după-ce vei nasce sĕ te ţiĭ de vorbă, îi rĕspunde voinicul şi se duse mai departe.

Nu merge mult şi se 'ntêlnesce c'o ursóică érăşĭ grósă, care era aprópe sĕ fete, îşĭ întinde arcul spre ea, ca s'o săgete. Ursóica, găsind gândul voinicului îi dise:

— Ai de grije voinice şi nu mĕ omorî, că de voiŭ nasce, sĕ sci, că un puiŭ e al tĕu.

— Bine, aşa sĕ fiă, îi rĕspunse el şi cu acestea se duse mai departe.

El merse şi mai merse încă mult timp prin cele pădurĭ marĭ când într'una din dile sĕ întêlnesce c'o smeóică, care asemenea era sĕ fete, şi-şĭ întinde arcul spre ea s'o săgete. Smeóica, temêndu-se de el, îi dise:

— Alelei, voinic frumos; cum te-ai îndura tu sĕ slobodĭ săgéta în mine, când mĕ vedĭ în ce stare sunt acuma? Vedĭ déră de-ţĭ opresce arcul, şi sĕ sci, că de voiŭ nasce ţi-oiŭ da şi ţie un puişor de smeu, ca sĕ nu fi singur!

— Sĕ te iert déră şi pe tine smeóică, îi rĕspunse el, numai sĕ te ţiĭ de vorbă!

Voinicul nostru a mai umblat încă multă vreme prin cele pădurĭ, până în sfîrşit ese la un loc larg plin de florĭ şi de verdéţă. Cum sta el aicĭ şi sĕ gândea, că în ce parte s'o apuce ca sĕ dea şi de ómenĭ, căcĭ de singurătate era prea sătul, — étă că vine lupóica, ce era s'o săgete cu vr'o şése pui după ea, şi-i dice:

— Bine, că te-am aflat voinicul meu! Am venit sĕ-ţĭ aduc puiul, ce ţi-l'am făgăduit; alegeţĭ din toţĭ care-ţĭ place, căcĭ eu nu mĕ supĕr!

— Il aleg pe cel mai mic — rĕspunse el — şi alegêndu-şi-l îl alătură lângă el.

Lupóica pornesce cu ceilalţĭ pui şi sĕ duce érăşĭ în pădure. Nu mai trece mult şi étă că vine şi ursóica cu doi pui după ea. Sĕ apropiă de el şi-i dice:

— Am venit şi eu sĕ-ţĭ aduc făgăduéla. Alegeţĭ unul din aceştĭ doi!

— O sĕ-l aleg pe cel mai mic — şi luându-l îl alătura lângă el.

Ursóica, după ce şi-a dat făgăduéla, s'a dus cu puiul celalalt prin pădurĭ.

— De ar veni acum şi smeóica sĕ-mĭ aducă şi ea un puiŭ, ca sĕ-mĭ fac treĭ cânĭ bunĭ din ei — dicea fiul bucătăresei, şi nicĭ nu isprăvi bine vorba, când étă că vine şi smeóica cu trei pui după ea, şi îi dice:

— Ţi-am adus voinice, puiul; alegeţĭ din tustrei care-ţĭ place!

— O sĕ-l aleg pe cel mai mic — şi luându-l îl alătura lângă ceilalţĭ.

Smeóica, după ce-şĭ dete puiul, sĕ cam mai duse şi ea de nu s'a mai vĕdut. Fiiul bucătăresei mai petrecu prin aceste locurĭ pustii până ce i-se mai mări puii, apoi sĕ îndreptă spre locuinţele ómenilor. El în cele din urmă ajunge într'un sat. Era séra târdiu în sat mai toţĭ durmiau. Intr'o casă de alăturĭ sĕ zărea lumină. Sĕ duce acolo şi cere sălaş peste nópte. In casă era numai o babă singură, care-l primi bucuros, dându-i şi ceva de mâncare şi lui şi cânilor lui. Fiul bucătăresei, după ce mâncă, mulţămi babei pentru cină apoi îi ceru un pahar cu apă.

— Bucuros ţi-aşĭ da şi apă, dragul mătuşii, dér n'am nicĭ o picătură, căcĭ sĕ vedĭ: în tot satul nostru este numai o fântână cu apă şi şi în aceea s'a încuibat o spurcăciune de balaur, care, până nu i-o da satul câte o fată s'o mănânce, nu lasă pe nimenea sĕ ia apă. Acum de trei dile n'a mai luat nicĭ un om apă, şi cum se vorbesce i-a venit rêndul împĕratului sĕ-şĭ dea şi el fata bălaurului, căcĭ satul a dat destule.

— Şi când are sĕ-şĭ dea împĕratul fata s'o mănânce bălaurul? o întrébă fiul bucătăresei.

— Bag séma mâne diminéţă; aşa sĕ aude.

— Décă stă aşa lucrul cu apa — dice atuncĭ voinicul — dă-ne o cofă séu douĕ, că vom aduce noi apă, numai sĕ ne areţĭ unde e fântâna!

Baba îi dete douĕ cofe şi fiul bucătăresei, dându-i-le ursului îi dice:

— Na, ursule, ăste cofe şi te du cu baba la fântână de adă apă!

Ursul a luat cofele şi ducêndu-le la fântână le-a adus pline cu apă. Baba când a sosit ursul cu cofele i-le-a luat şi a beut apa tótă. Ursul a fost trimis din nou la

mulţĭ dintre coriştii noştri se lenevesc, nu mai prind la lucru, omorând vremea cu închipuirea de artiştĭ.

In astfel de împrejurărĭ eu cred, că bibliotecile poporale sunt pentru poporul nostru de însĕmnătate cu mult mai mare, decât corurile. In timp ce ele deşteptă şi lumineză minţile, mai au şi un alt avantagiu mare pentru sătĕnul român. Pe lângă jertfe fórte micĭ, învaţă o casă întrégă lucrurĭ bune şi de folos pentru tótă starea şi chiămarea.

De n'ar avé din ele poporul nostru nicĭ un folos, decât acela, că în loc de a-şĭ petrece timpul scump în cârşma Jidanului, şéde în casă, unul cetesce şi ceilalţĭ ascultă, — tot am profita nespus de mult. Trăim vremurĭ grele. Sunt, durere, fórte multe casurile, în carĭ în o singură comună ómenĭ cu averĭ frumóse o duc ca vai de ei, fără sĕ-şĭ pótă da sémă, că din care pricină. Se plâng mereu, că dările sunt grele, dér nu este o singură ḑi lăsată de Dumneḑeu în care sĕ nu mérgă în cârşma Jidanului. Şi se duc mulţĭ, sĕ bea, sĕ nu bea, dér sĕ le trécă de urît, că acasă n'au ce face, ér la ţarine nu umblă încă cósa şi plugul. Şi în cârşmă o dau la cărţĭ, la sfeḑĭ, la pricinĭ şi bătăi, căcĭ bagséma e blĕstĕmul lui Dumneḑeu, ca el sĕ fiă pururea rob jidanului şi deprinderilor rele.

Mĕ cuprind fiorĭ, când mĕ gândesc numai, că, de pildă, jidanul din sat plătesce numai arĕndă pentru cârşmărit 1400—1500 fl. la an. In comună nu sunt, decât 160 case (Românĭ 120 şi Ungurĭ 40). Pentru ca sĕ pótă trăi şi jidanul cu boresele lui, are lipsă de cel puţin 2500 fl. Se vine dér pe fiă-care familiă minimul de 25 fl. In timpurile aceste grele fiă-care familiă din acel sat îngrópă aşa-déră în cârşmă pe an cel mai puţin 25 fl. pentru spurcata de rachiă jidovéscă, adecă trebue sĕ vêndă din gura copiilor 25 metrete de grâu, orĭ alte bucate. E neinsemnat la părere, dér en socotiţĭ, cât face în 10—20 de anĭ?

Etă dér, D-le Redactor, din ce motiv am credut de bine a-mĭ esprima părerea, că *introducerea bibliotecilor poporale ar fi un tesaur nepreţuit pentru poporul nostru*, pe care l'ar abate dela multe deprinderĭ rele şi primejdióse.

Dea Dumneḑeu, ca sĕ ajungem cât mai curênd vremea, când dorinţa acésta sĕ fiă faptă, ér fapta sĕ aducă binecuvêntatele róde, ce le aşteptăm şi sperăm.

Sinersig, Martie 1896.

George Micşa,
învĕţ.

Congregaţiunea comit. Hunedórei.

ţinută în Deva la 24 Martie 1896.

In 24 Martie s'a deschis congregaţia comitatului Hunedóra în Deva. La ordinea ḑilei a fost între altele şi propunerea comisiunei permanente de a-se ţiné o şedinţă festivă din incidentul sĕrbărilor mileniului.

La punctul acesta a luat cuvêntul d-l advocat Francisc *Hossu Longin*, care a făcut o contra propunere de a *nu se ţiné şedinţa festivă*, motivând prin o frumósă şi românéscă vorbire, că de ce membri românĭ ai congregaţiei nu vréu sĕ ia parte la sĕrbările milenare şi prin urmare nu pot nicĭ sĕ priméscă propunerea comisiunei permanente.

Membri ungurĭ ai Congregaţiei au întêmpinat vorbirea d-lui Francisc *Hossu Longin* cu înjurăturĭ şi strigând în gura mare, ca pe vorbitor sĕ-'l dea afară.

Contra-propunerea d-lui *Hossu Longin* a fost pusă la vot şi a fost respinsă.

Despre continuarea şedinţei, corespondentul nostru ne scrie următórele:

Deva, 24 Martie 1896.

Când s'a deschis şedinţa de după amédĭ, abia au fost presenţĭ 8—10 membri şi numai după un timp óre-care au mai venit încă vre-o câţĭ-va, ca sĕ decidă restul obiectelor puse la ordinea ḑilei.

E de însemnat, că afară de cele 49 obiecte puse la ordinea ḑilei, s'au mai presentat un program supletor, conţinênd încă 16 obiecte de pertractat.

Işĭ póte închipui decĭ fiă-cine, cu câtă superficialitate şi cu câtă grabă sĕ pertractéză atâte cause, de multe orĭ fórte importante. Referenţii au o desteritate propriă, că într'o clipită finesc cu referedile lor, ér fişpanul încă se pricepe de minune cum sĕ enuncie mai iute primirea. Ast fel décă nu vei fi fórte atent şi nu vei sta mereu la post, te pomenescĭ, că cele mai importante cause, se predau şi se decid cu o iuţélă ameţitóre.

Aşa era sĕ trécă şi un obiect de mare interes pentru o comună din nemijlocita apropiere a opidului Deva. Este lucru sciut, că erariul încă în anii de mai 'naiute, a colonisat în préjma opidului Deva o mulţime de Ciangăi, dându-le sub condiţiunĭ fórte favorabile, sufletul hotarului, încărcând pe Ciangăi aşa ḑicênd cu forţa, cu fel de fel de avantagii şi înlesnirĭ, aşa încât la urmă chiar şi Maghiarii s'au scârbit de atâta giugiulire şi desmerdare.

Dér tóte aceste nu au fost de ajuns.

Direcţiunea domenielor statului dela Arad, îngrigiată, că nu cum-va sĕ se prăpădéscă Ciangăii dela noi, — fără ca Ciangăii sĕ fi cerut, aşa-déră din propria sa iniţiativă patriotică şi naţională, a cerut dela vice-comitele, ca pe basa §-lui 148 din art. de lege XXII din a. 1886 (leg. comunală) sĕ facă cât mai în grabă paşii necesarĭ, ca pămênturile date mai pe nimic Ciangăilor de pe hotarul comunei Sântuhalma (comuna hotorîşă cu Deva şi colonia Ciangăilor) *sĕ se scotă din hotarul de până aci şi sĕ se anecteze la locurile Ciangăilor*, că — vedĭ Dómne, — Ciangăii sĕ nu fiă constrînşĭ a plăti darea, în comuna învecinată, ci aicĭ în Deva.

Cine scie, ce va sĕ ḑică o ast-fel de strămutare, greóie, costisitóre şi periculósă, va înţelege ce scopurĭ se urmăresc cu acea strămutare.

Vice-comitele a esmis pe proto-pretorul, ca sĕ ésă la faţa locului şi sĕ întrebe comuna Sântuhalma, décă ar fi învoită ca sĕ se facă acea mutilare.

Comuna a protestat şi a produs atâte dovedĭ neresturnabile, încât te uimescĭ, cum a şi putut gândi direcţiunea domenielor statului, sĕ céră o străformare atât de nedréptă fără nicĭ o basă legală şi costisitóre şi mai presus de tóte comisiunea permanentă prin proto-notarul comitatului, ca referent, a propus, ca petiţiunea direcţiunei domenielor statului dela Arad sĕ se aştérnă, cu părtinitóre recomandare ministrului de interne.

Se înţelege, că la acest obiect, referentul érăşĭ a voit sĕ facă, ca la multe alte obiecte, fără a spune cel puţin ceva din esenţa lucrului; era sĕ trécă la referarea altui obiect.

De astă dată însĕ nu 'i-a succes, căcĭ membrul *Francisc Hossu Longin* luând cuvêntul, mai înainte de tóte a cerut, ca sĕ se cetéscă tóte actele. Bietul referent venise în încurcătură, ba chiar şi fişpanul ḑicea, că óre nu ar fi mai consult, sĕ se predea numai un estras fidel, ba a pus şi întrebarea, décă congregaţiunea doresce sĕu ba, ca sĕ se cetéscă tóte actele.

In fine n'a mai fost în cătro, s'a dat cetire mai întâiu petiţiunei, apoi s'a cetit întreg protocolul luat în comună şi în fine esceptiunile direcţiunei, făcute la motivele aduse din partea comunei.

Cei ce au ascultat cu atenţiune petiţiunea direcţiunei dominiale, apoi protestul comunei, s'au putut convinge pe deplin, că aicĭ érăşĭ stăm faţă 'n faţă, cu un şovinism din cele mai scârbóse.

In întrégа petiţiune nu poţĭ afla un singur motiv legal, pe basa căruia sĕ poţĭ ḑice: aicĭ mai este un grăunte de drept, o umbră de cerere justă, — ci totul se baséză pe aceea, că petiţiunei trebue sĕ i-se dea loc mai cu sémă din *cause de interese mai înalte ale maghiarisării*.

Pe de altă parte, protestul şi declaraţiunea comunei conţine atâtea adevĕrurĭ, aşa motive tarĭ şi basate în lege, încât întru adevĕr nu e mirare, că sub durata cât s'a cetit acel protocol lung şi esact, domnul referent, cu viceşpanul şi cu fişpanul cu tot, nu se simţiau bine pe scaunele lor.

Când s'au cetit apoi esceptiunile direcţiunei, date la cele ce comuna au obiecţionat, încordarea se putea observa tot ma evident.

Terminându-se cetirea actelor, membrul *Francisc Hossu Longin* arătă, câtă nedreptate se intenţionéză a-se face unei comune române, în favorul Ciangăilor.

Faţă cu argumentele şi motivele neresturnabile aduse de comuna Sântuhalma, — ḑice vorbitorul, — ce dovedĭ produce direcţiunea alta decât: „*cimentarea Ciangăilor*“ (a csángok megizmosodása) „*ideia de stat maghiar*“, „*înfrânarea mişcămintelor politice antipatriotice*“ (haza ellenes politikai fészkelődések megfékezése) şi alte frase ridicule bune în óre care fóiă jidovéscă. Intr'o corporaţiune seriósă cum este o congregaţiune astfel de argumente nu merită decât dispreţ.

Vorbitorul apoi arată, că tótă procedura în causa acésta este ilegală, şi în meritul causei congregaţiunea nicĭ nu e competentă a decide; drept aceea propune, ca petiţiunea sĕ se respingă.

Au mai vorbit apoi şi alţĭ membri la acest obiect între carĭ şi D-l Ioan *Simionaş*, preşed. la Sedria orfanală, dovedind atât din punct de vedere formal, cât şi din punct de vedere juridic şi administrativ, — că petiţiunea şi propunerea comisiunei permanente nu au nicĭ o basă legală.

Trecându-se la votisare, majoritatea, a primit propunerea comisiunei permanente.

Au mai fost sub desbatere, câteva petiţiunĭ, prin carĭ se cereau ajutóre la şcolĭ şi bisericĭ române — din venitele desdăunărilor pentru dreptul de crîşmărit ş. a., —dér tóte s'au resolvat în defavorul petenţilor.

Corespondentul.

SCIRILE ḐILEI.

— 16 (28) Martie.

„Maghiar-curuţ şi Dacoromân“. Sub titlul acesta cetim în „*Alkotmány*“ dela 27 Martie: „Dr. Valeriu *Branisce*“ redactorul „*Dreptăţii*“ din Timişóra, condamnat pentru delict de pressă la 2 anĭ închisóre de stat, îşĭ face pedépsa în Vaţ, unde, dela graţiarea memorandiştilor românĭ, se află aprópe singur. Astă-tómnă a făcut cunoscinţă cu Emil *Szemnecz*, redactorul lui „Magyar Állam“, cu care *Branisce* a făcut prietiniă. Legătura acésta amicală însĕ n'a putut ţiné mult, deóre-ce Semnecz a căpătat graţiă. De atuncĭ Branisce vine în atingere numai cu duelanţĭ neînsemnaţĭ. Acum însĕ l'a surprins nespus de tare scirea, că Gabriel *Ugron* vine la Vaţ. Când *Branisce* a audit acésta, ḑiarul i-a cădut din mânĭ se plimbă agitat în sus şi în jos prin îngusta curte şi ḑise numai atât: „Nu mi-a lipsit, decât sĕ-mĭ aducă pe grumadĭ pe acest Curuţ! Atâta însĕ pot spune, că *de geba îşĭ trimite guvernul pe cel mai Curuţ Maghiar*; *nu voiŭ ceda!*“

---

fântână de a adus alte douĕ cofe pline şi baba a mai golit una întrégă şi cealaltă pe jumĕtate — atât era de setósă.

A doua ḑi fiul bucătăresei s'a sculat de diminéţă şi a plecat cu cânii lui spre fântână, ca sĕ vadă, ce va fi cu fata împĕratului. Aicĭ nu vede pe nimenĭ decât numai pe fata împĕratului singură, plângênd lângă fântână şi aşteptând clipita sĕ iésă bălaurul, ca s'o înghită. Voinicul nostru sĕ apropiă de ea şi începe s'o mângâie cu vorbele cele mai frumóse ḑicêndu-i:

— Nu mai plânge fată frumósă, că décă va vrea Dumneḑeu, te apĕr eu de bălaur, déră îţĭ spun înainte, că numai cu acea învoélă, că după ce te voiŭ scăpa sĕ fii a mea şi sĕ mĕ urmezĭ orĭ unde te voiŭ duce eu. Te întreb déră, te învoescĭ orĭ nu, căcĭ alt-cum îmĭ caut de cale.

— Mĕ învoesc sĕrăcuţa de mine, numai de-ar da Dumneḑeu sfântul sĕ mĕ poţĭ scăpa! — îi rĕspunde fata.

— Décă e aşa, atuncĭ eu mĕ pun jos lângă tine sĕ mĕ mai odihnesc puţin, căcĭ sunt tare obosit de umbletele, ce le-am avut. Tu sĕ stai lângă mine şi, când vei vedé că ese bălaurul, sĕ mĕ deşteptĭ, că póte sĕ adorm.

Fiul bucătăresei cum sĕ pune jos îndată şi adórme. Fata sta lângă el, dér cu ochii era ţintă la fântână. Intr'acestea apa se aude bolborosând în fântână. Acesta era semnul, că bălaurul are sĕ ésă. Fata de frică nicĭ nu putea sĕ deştepte pe voinic. Norocire că lacrămile ei au căḑut pe gâtul voinicului, care cum le-a simţit, s'a deşteptat. Bălaurul şi esise pe de jumĕtate din fântână. El avea şépte capete şi la fiă-care gură numai spumă. Voinicul nostru îşĭ întinde iute arcul şi — sfâr — c'o săgétă şi îi sfărâmă un cap.

— Mai am încă şése capete! ḑice bălaurul.

— Şi eu mai am încă şése săgeţĭ! şi — sfâr — o săgétă în al doilea cap.

— Mai am încă cincĭ!

— Şi eu mai am încă cincĭ! şi — sfâr — o altă săgétă.

— Mai am încă patru!

— Şi eu am încă patru! şi — sfâr — o altă săgétă.

Şi tot aşa până i-a rĕmas bălaurului numai un cap. Când sĕ ia săgéta din urmă, ia-o de ai de unde, căcĭ fata umblând cu săgeţile, una o perduse.

— Dă-mĭ iute un ac, décă ai perdut săgéta, îi ḑise el. Şi norocirea ei, că aflând un ac împlântat în pieptul hainei, i-l dete iute, şi voinicul sdrobi cu acela şi capul cel din urmă al bălaurului. Fata, când vĕḑu bălaurul mort cade leşinată jos, ér voinicul se duce mai întâiu la bălaurul cel mort de-'i reteză cu paloşul sĕu tóte şépte limbile şi după ce le pune în traistă, deşteptă fata şi sĕ duce cu ea în marginea pădurei, ca sĕ se odihnéscă la umbră, pentru-că nu-şĭ copsese bine somnul. Pe când dormia el somnul cel mai dulce trece p'aicĭ un ţigan negru ca fundul căldărei, care după ce vede fata împĕratului, o întrébă: cà cine a omorît bălaurul de a scăpat'o de mórte. Acesta după ce aude din gura fetei tótă istoria, sĕ duce la voinicul nostru şi după ce-l vede dormind atât de greu, îl lovesce c'o bardă peste gât şi-i reteză capul. Voinicul nostru rĕmâne mort, tâlharul acum silesce pe fată sĕ ḑică şi ea cătră împĕratul, că el a omorît bălaurul şi a scăpat'o din gurile lui. Fata de aci s'a reîntors acasă şi de spaima ce fu pe ea nu mai putea sĕ vorbéscă nicĭ o vorbă, ci numai plângea. Intr'acestea ĕtă şi ţiganul cel mincinos şi-i spune împĕratului, că el e omorîtorul bălaurului şi el e mântuitorul fetei lui arătându-i restul, ce i-l'a mai putut tăia din limbile bălaurului. Impĕratul de bucuriă, când l'a audit, nu numai că l'a încărcat de darurĭ, ci i-a făgăduit, că-i va da şi fata de soţiă. Fata deşi îi spunea tatălui ei, că nu este ţiganul cel urît omorîtorul bălaurului, ci un flăcău pe care acest tâlhar l'a omorît, împĕratul nu vrea sĕ crédă. Ea era silită fără voia ei sĕ-l ia de bărbat sub poruncă: că de nu va vrea o omóră. De acum încolo se făceau pregătirile de nuntă la palatul împĕrătesc.

III

Fiul împĕratului mergea în fiă-care ḑi la plută, unde s'a fost despărţit de fratele sĕu, şi d'odată vede că din rana plutei curge sânge. El ḑice:

— Alelei, sĕrăcuţul de mine, fratele meu este mort. Mĕ duc sĕ-l înviez!

El sĕ gătesce de drum şi sĕ duse tot după urma fratelui sĕu până unde dete de el mort, şi aşeḑêndu-i capul la loc, îl stropi cu apă vie şi cu apă mórtă apoi îl netedi

Apoi întorcêndu-se de nou către cel ce i-a adus scirea, ḑise rîḑênd: „Ascultă, domnule, aceste vor fi interesante discuţiunĭ parlamentare în închisórea din Vaţ. Un Maghiar-curuţ şi un Daco-român!... De altfel fi bun şi-mĭ spune, când vin la Vaţ *miniştri duelanţi?* N'aşĭ fi gândit nicĭ-odată, sĕ am ocasia de-a face cunoscinţă în temniţa din Vaţ cu 1—2 miniştri“. „D-le Dr., miniştrilor li-se dă graţiă“. — „Da, da, miniştri sunt *extra vurst!*“ ḑise *Branisce*, apoi se cufundă în meditaţii, că ce posiţiă sĕ ia faţă de Ugron“.

—o—

Ordin ministerial. Căpitănatul orăşenesc din loc ne rógă sĕ facem cunoscut publicului, că ministeriul unguresc de interne, dispune în puterea art. de lege XXI din 1848, ca la tóte festivităţile publice, la escursiunĭ etc., „stindardul de stat, folosit de obiceiŭ, sĕ fiă provĕḑut cu insigniile ţĕrii“. — Va fi şi asta pentru drăguţul de mileniu, cel mai vestit „*têrg de ţéră*“, cum fórte potrivit l'a numit o fóie din străinătate.

—o—

„Omor ritual“. Alaltă-erĭ s'a pertractat înaintea curţii cu juraţĭ din Budapesta procesul de pressă intentat de către cârciumarul jidan Ignaz Adler din comuna Garam-Kiss-Salló contra capelanului Ioan Fusz din comuna Zseliz, pentru defăimare şi vătămare de onóre. Numitul capelan publicase adecă în 19 Sept. 1895 în „Magyar Állam“ un articol intitulat: „Nou omor ritual“, în care pe basa de dovedĭ şi mărturisirĭ dela mai multe persóne, învinuesce şi acusă pe numitul cârciumar Adler, că acesta împreună cu alţĭ 7 „şahterĭ“ jidanĭ ar fi omorît pe copila Balázs Juliska din amintita comună pentru de a-i întrebuinţa sângele spre scopurĭ rituale. De când afacerea acésta s'a publicat şi prin alte foi, începură a-se ivi la cârciumarul Adler simptóme de nebuniă, şi în luna trecută, fiind el dus din partea familiei sale la Budapesta la medicĭ, într'o nópte se spânzură. Fiul sĕu, Ales. Adler continuă însĕ procesul intentat din partea tatăluĭ sĕu contra capelanului Fusz şi astfel fiul cârciumarului figură ca prim acusator la pertractarea finală de alaltă-erĭ. Se adunase în sala de pertractare un public fórte numeros, între care cea mai mare parte constătătóre din Jidanĭ şi representanţĭ de-aĭ pressei jidane. Neamintind diferitele momente şi diferitele fase, prin carĭ a trecut pertractarea, e destul sĕ comunicăm sentinţa judecătoriei din Budapesta, care a fost următórea: capelanul *Joan Fusz e osândit la 14 ḑile temniţă şi 50 fl. amendă, precum şi 160 fl. cheltuelĭ de proces.*

—o—

O voce maghiară despre Germanĭ. In editura lui R. Lampel din Budapesta a apărut ḑilele trecute o cărticică, care conţine 51 de cântărĭ „patriotice maghiare“ şi al căreia autor este un anumit *Erödi* Ernö. Singuratice esemplare din acea cărticică de cântărĭ vor fi trimise tuturor scólelor poporale din Ungaria, cu scopul ca melodiile, pe carĭ le conţine, sĕ fiă cântate de scolarĭ, fără deosebire de naţionalitate şi confesiune, cu ocasiunea sĕrbărilor milenare. Se înţelege, că tóte cântările aflătóre în broşură sunt curat maghiare, d. e. „Kossuth nota“, Rakoczy induló“ etc. şi între ele se află chiar şi de acelea, carĭ au menirea de a nutri ura de rassă. Astfel într'o cântare, în care se premăresce tricolorul maghiar, se ḑic între altele următórele; „A doua (colóre) e albă, ca zăpada, şi arată, că Maghiarul are o inimă bună, ér nu négră ca a *Neamţului, care nu scie ce însémnă onórea.*“ Din nou pot avé Nemţii şi Saşii din Ungaria înaintea ochilor dovadă, cum li-se rĕsplătesc din partea Maghiarilor căciulirile lor şi nesfîrşitele cochetărĭ cu guvernul unguresc. Se recere un mare grad de laşitate, ca sĕ cerşescĭ după prietinia aceluia, care te despreţuiesce şi batjocoresce în tot momentul şi cu fiă-care ocasiune!

—o—

Dela Academia Română. Cetim în „*Ziua*“: Discursul de recepţiune al noului academician Ioan *Moldovan* (Micul), şi la care trebuia sĕ rĕspundă d-l Vincenţiu *Babeş*, nu va mai fi ţinut în sesiunea ordinară din anul acesta a Academiei, ci în cea din anul viitor. Se crede, că va trata despre bĕtrânul Laurian.

—o—

Un hoţ „nevinovat“. Pe stradele Clujului umbla ḑilele acestea un om „năcăjit“, îmbiând pe unii şi pe alţii sĕ cumpere dela el o masă scumpă şi frumósă. Fiind-că se vedea, că nu póte fi lucru curat, omul cu masa fu dus la poliţiă. Acĭ el a mărturisit, că în adevĕr, masa e de furat, dér a ḑis, că nu-i vine în minte de unde a furat'o, deóre-ce era beat şi numai s'a pomenit cu ea în cârcă. Acum ce sĕ facă? Caută sĕ vêndă masa, că dóră nu va ţiné în casa lui un lucru de furat. Martorĭ-i sunt cele cincĭ degete şi-o fugă repede, că el nu-i vinovat.

—o—

Advocat capitular al diecesei Gherlei a fost ales d-l Dr. *Vasiliu Ramonczai* din Deşiu, care ne rógă a anunţa, că în urma acésta cu 1 Aprilie n. c. îşĭ va strămuta cancelaria advocaţială la Gherla.

—o—

Ḑiua de mâne e cea mai critică. Marele astrolog Falb, profeţitorul vremurilor, şi care ḑice, că luna are fórte mare înrîurinţă asupra schimbărei timpului, scrie că ḑiua de mâne, 29 Martie, va fi una dintre ḑilele cele mai critice. In ḑiua de 29 Martie şi celelalte ḑile următóre avem sĕ ne aşteptăm peste tot la ploi torenţiale, dér cu deosebire avem sĕ ne aşteptăm la viscole marĭ, — ḑice Falb — ér pe locurile unde nu vor fi aceste viscole se va arăta o corespunḑătóre înălţare de temperatură. — Vom vedé!

—o—

Câştigurile principale ale lotăriei de classă din urmă. La sorţirea din urmă a loteriei de classă ung. s'a constatat din nou de ce mare folos a fost împărţirea losurilor în a ḑecea şi douĕ-ḑecea parte. A fost o ideiă fericită, când s'au introdus în Ungaria acest metod, prin care se dă posibilitate şi classei de mijloc cu puţin şi fără risic sĕ pótă nemeri câştig mai mare, de acea se şi vede, că cu deosebire classa de mijloc ia parte la loteria de classă. Acésta se constată, décă vom aminti pe cei norocoşĭ, carĭ acuma încasséză câştigurile. Mulţime de ómenĭ fără mijlóce s'au norocit prin acéstă loteriă. Cele mai multe câştigurĭ principale s'au făcut în provinciă! aşa losul, care a câştigat 100,000 coróne, a fost vêndut prin colectantul Albert Körösi în Segedin. Losurile cu câştigurĭ de 40,000, 30,000, 20,000, 15,000 coróne s'au vêndut de firma Carl Heintze. Losurile de classa III, a căror tragere va fi în luna lui Maiu, sunt puse, deja în vênḑare. Aceste losurĭ sunt cele mai avantagióse şi este ocasia cea mai bună de a încerca norocul la acéstă din urmă tragere, care oferă şanse de câştig ca nicĭ o altă loteriă din lume.

NECROLOG. Subscrişii, în numele tuturor consângenilor, a amicilor şi cunoscuţilor, cu adêncă durere aduc la cunoscinţă mórtea prematură a iubitului şi scumpului fiu, frate, consângen şi amic **Vasiliu Bancoş**, ascultător în drept de cursul al doilea la universitatea ung. din Budapesta, întêmplată la 18 Martie st. n. 3 óre dim. în anul 21 al etăţii în urma unui morb îndelungat de plămânĭ. Astrucarea osemintelor scumpului defunct se va întêmpla în 21 Martie st. n. la 12 óre a. m. în cimiterul bisericei gr. cat din Selsig, — éră s. liturgie pentru repausul sufletului se va celebra în 23 Martie 8 óre a. m. Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată! *Selsig*, la 18 Martie 1896 n. Ioan Bancoş tată, Sofia Bancoş n. Morar mamă, George, student de cl. VII gimn., Ana, Mariţi şi Anastasia fraţĭ, surorĭ. George Morar, moş, Vasilie Vaida, preot gr. cat. în Cristelec, vĕr.

Un cioban român la — Roma.

„*Dreptatea*“ din Timişóra publică următórea corespondenţă din Roma:

Roma, 20 Martie n.

George *Cârţan*, cioban din Transilvania, (comitatul Făgăraş, comuna Opria-Cârţişóra) a visitat Roma, unde a stat vre-o 15 ḑile cinstit şi onorat de tótă lumea. El purta costumul ciobănesc, cu traista subsuóră. Un român din Roma, d-l Constantin Ion *Mitilineu*, fost secretar la legaţiunea română în Roma, şi care se ocupă actualminte de propaganda română în Italia, şi-a făcut oborurile prin oraş şi l'a presentat pe la mai mulţĭ ómenĭ politicĭ şi publiciştĭ de distincţiune, carĭ se ocupă cu iubire şi afecţiune de sórtea neamului românesc. Deputatul din senat şi filo-românul Marchisul *Pandolfi* a dat frumósă găzduire lui George *Cârţan*, ér comandorul *Barcelli*, ministrul regelui, şi com. *Gianturco*, succesorul lui *Barcelli*, la instrucţiunea publică, i-au oferit mai multe cărţĭ şi reproducerea „*Columnei lui Traian*“. Profesorul *Maineri*, ardent amic al Românilor, i-a oferit cărţĭ şi fotografia sa, în semn de iubire. Cavalerii *Amaule* şi *Altily*, cum şi gingaşa poetă dómna *Bertini*, consórta celui din urmă, a oferit lui *Cârţan* cărţĭ cu gingaşe dedicaţiunĭ. Dómna *Altily* i-a dat apoi fotografia micilor sĕi copilaşĭ, d-l C. I. *Mitilineu* o mulţime de cărţĭ italiane şi române, ér d-l *Lahovari*, fost ministru al României, i-a oferit frumósă şi largă ospitalitate, provĕḑêndu-l cu prisos şi cu mijlócele necesare pentru întórcerea în ţéră. George *Cârţan* a visitat parlamentul şi senatul, unde i-s'a făcut frumósă primire şi multe complimente pentru ideia lui de a visita Roma. D-l *Zamfirescu*, secretarul legaţiunei române, i-a oferit largă ospitalitate şi haine civile. Cu un cuvênt, George *Cârţan*, pe tótă vremea cât a stat la Roma n'a cheltuit nicĭ un ban, fiă pentru şederea şi mâncarea sa, la birturĭ şi cafenele, fiă pentru trăsurĭ séu omnibus.

Visitând portul *Saint-Angelo*, unde se află regimentul de geniu, căpitanul de serviciu, cavalerul Ugo *Martelli*, i-a făcut o primire căldurósă şi l'a presentat soldaţilor cu vorbe măgulitóre pentru ostaşii românĭ la *Plevna* şi *Griviţa*. I-a dat apoi un sergent sĕ-l acompanieze şi sĕ-l ducă pe la tóte casarmele din Roma. Tótă cheltuiala birjei în timp de cincĭ ceasurĭ, mâncarea, cinstea, a fost făcută de amabilul militar italian amic al nostru D-l *Ugo Martelli.* După-ce Cârţan a visitat totul şi tóte, începênd de la „*Columna lui Traian*“, *Foro-Romano*, şi finind cu sfântul *Petru* şi *Vaticanul*, a plecat la *Veneţia*, unde a fost óspele Marchisului *Pandolfi* (în palatul Coppela via Canonica la Veneţia). Étă un al doilea *Petru Cercel* pe locurile pe unde umblase fratele lui *Mihaiu Viteazul*, primit la anul 1581 cu onorurĭ de Suveran, graţiă recomandaţiunei regelui Franciei, *Enric al III-lea*, care ordonase ambasadorului sĕu din Venetia sĕ presinte pe *Cercel*. In tocmai ca *Petru Cercel*, ciobanul român a fraternisat cu soldaţii regelui şi cu gendarmii Papei din Vatican, convertindu-i pe toţĭ la *ideile românescĭ*.

Sunt român! — Cives Romanus sum! Acestea cuvinte deschideau tóte inimile şi tóte uşile înaintea agerului şi cutezătorului român.

Douĕ ḑiare italiane „*La Riforma*“ şi rĕspânditul ḑiar poporal „*Il Messagero*“ au scris mult despre George *Cârţan*, în terminĭ frumoşĭ.

In ajunul ḑilei de plecare George *Cârţan* a fost óspe în casa d-lui Carol *Enderle*, ginerele dómnei *Şlatter* din Braşov,

---

la rană c'o nuea de sânger şi cu alta de ânger şi — minunea minunilor — fratele sĕu a înviat de pare că nu fusese mort de când e lumea. Acesta, deşteptându-se îi ḑice:

— Alelei, fratele meu! Cu mare dor te-am aşteptat sĕ viĭ sĕ mĕ înviezĭ, căcĭ un blĕstămat de ţigan m'a fost omorît pe când dormeam. Apoi uitându-se împrejur şi vĕḑêndu-şĭ numai cânii singurĭ ḑise:

— Óre unde-i fata împĕratului, pe care am scăpat'o din gurile bălaurului?

— De ce fată vorbescĭ tu, mĕi frate?

— De fata împĕratului, care mi-a făgăduit, că de o voiŭ scăpa dela mórte va fi a mea şi mĕ va urma orĭ unde o voiŭ duce.

Fratele numai acuma l'a putut înţelege: cum şi de unde 'i-a venit mórtea lui aşa fără de veste. Mai stară amêndoi fraţii cât mai stară de vorbă şi feciorul de împĕrat s'a întors către casă, căcĭ era lung timpul de când lipsea de acasă şi împĕratul şi împĕrătésa îl aşteptau. La despărţire fiul bucătăresei îşĭ scóte batista (naframa) din buzunar şi dându-i-o fratelui sĕu îi ḑise:

— Ia acéstă batistă a mea frate de o ţine la tine şi când o vei vedea plină de sânge, sĕ scii că eu sunt érăşĭ mort. Tu sĕ vii şi sĕ mĕ înviezĭ, pentru-că sunt străin şi mĕ tem de ómenii aceştia rĕi! — Fraţii sĕ despart érăşĭ.

Fiiul bucătăresei îşĭ ia cânii şi plécă spre sat, sĕ audă ce sĕ mai vorbesce de fata împĕratului, care a fost scăpat'o dela mórte. El aude din gurile ómenilor, că pe fata ar fi scăpat'o un flăcău din sat şi astăḑĭ le va fi nunta, deşi cam fără voia fetei. Voinicul nostru, după ce aude acéstă veste trimite pe lup şi pe urs la curtea împĕrătéscă sĕ-'i dea în mâna fetei o batistă cu un inel al ei. Lupul şi ursul sĕ duc, dér de întrat în casă n'au putut întra, căcĭ lumea, cum 'i-a vĕḑut, a început a-le da la chiote şi nu 'i-a lăsat sĕ se apropie. Ei s'au întors îndĕrĕpt fără ispravă. Fata, cum a auḑit de lup şi urs, a şi priceput îndată, că are sĕ fiă ceva, de-órece numai voinicul ei avea astfel de cânĭ.

Voinicul trimite acum şi pe puiul de smeu cu batista. Puiul de smeu se duse ca fulgerul şi când îl vĕḑu lumea tot scânteind şi scăpărând nu scia, care unde sĕ se ascundă de frică. El face ispravă, că-'i dedu miresei batista cu inelul la timp, când tăman era sĕ pornéscă la cununie. Mirésa cum primesce batista se întórce în altă casă şi chiămând pe tată-s'o la o parte îl rógă sĕ trimétă trăsura lui în sat după adevĕratul ei mire. Mirele adevĕrat, acolo, unde-'i va duce puiul de smeu. Şi, ca sĕ-'l încredinţeze de cele ce le-a spus ea şi mai înainte, îi arată batista şi inelul, ce 'i le-a trimis voinicul, care a scăpat'o de mórte şi căruia 'i-a şi fost făgăduit iubirea ei. Impĕratul mai întârḑià cu cununia şi, ca sĕ se încredinţeze pe deplin, dă poruncă vizitiilor sĕ prindă patru cai la trăsura lui cea mai frumósă şi sĕ se ducă după puiul de smeu până unde-i vor duce, ca sĕ-'l aducă pe stăpânul sĕu la nuntă. Vizitii se gată şi pornesc după puiul de smeu, care mergea tot înaintea cailor; şi nu trece un sfert de cés şi étă că trăsura se reîntórce, aducênd un tinĕr frumos şi voinic, c'o traistă de gât şi c'un arc în mână. Fata cum îl vede îi şi strigă:

— Este el, tată! Este el! Dumneḑeu mi l'a adus, tocmai la timp — apoi începe sĕ plângă de bucurie încât nu era fiinţă sĕ nu lacrimeze de mila ei. Numai ţiganul tremura ca o nuea de frică şi perinile de sub el săreau tot una câte una.

Voinicul nostru, după ce întră în casă salută cu bună-cuviinţă lumea adunată, şi după ce îi face împĕratului cinstele cuvenite, îl întrébă:

— Te rog, înălţate împĕrate, cine este bălaurul acesta, de tremură ca o frunḑă mânată de vênt?

— Este un flăcău din sat, care ḑice, că el ar fi omorît bălaurul şi mi-a scăpat fata mea dela mórte. Şi acum drept rĕsplată — îl fac ginere, dându-'i lui fata.

— Décă a omorît el bălaurul, atuncĭ sĕ ne arete cu ce armă l'a omorît şi ce semne a luat el dela bălaur, ca sĕ pótă face p'acéstă lume sĕ-'l crédă, că el e omorîtorul bălaurului.

— Aşa este! strigară toţĭ.

Ţiganul, care era gata sĕ cadă din picióre de frică, le arată barda şi cotórele dela limbile bălaurului, ce le adusese.

— Şi te póte pe tine crede cine-va, că cu acéstă bardă sĕ fi tăiat capetele bălaurului, căcĭ bălaurul nu ţi-ar fi dat timp sĕ te apropii de el, şi până 'i-ai fi tăiat tu un cap, el te-ar fi înghiţit de şése orĭ pe

bine cunoscută și în Bucuresci. Familia *Enderle* a plecat acum dece anĭ din Bucuresci și s'a stabilit la Roma pentru a supraveghia de aprópe educațiunea copiilor. Architecții *Enderle* și *Șlatter* sunt bine cunoscuțĭ în Bucuresci, căcĭ multe au fost lucrările lor frumóse pe la edificiile mănăstiresci, cum și alte edificii din țéră. In casa d-lui *Enderle* d-șórele *Irena* și *Rosa* au cântat cu măiestriă rară pe *mandolină* și *piano* piese frumóse în onórea ciobanului din Transilvania, căruia i-au dăruit apoi statua sfântului *Petru* în bronz, mai multe fotografii și o recomandațiune pentru familia *Șlatter* în Brașov, și apoi urându-i drum bun a fost îmbrățișat cu căldură din partea d-lui și dómnei *Enderle* și *Șlatter*, și salutat de numerósa familiă a părăsit palatul, în care se află.

Stabilimentul fotografic al curței regale, d-na *Le Lieure* a făcut gratis fotografia lui *Cârțan*, și portretul ciobanului român se póte admira în frumosul salon al stabilimentului, și apoi pus în vederea publicului *pe corso*. Un alt stabiliment *Bagapini* a făcut asemenea gratis fotografia lui *Cârțan*. Ambele fotografii sunt de mare format și au fost date și lui Cârțan în câte-va esemplare. D-l și dómna *Le Lieure* cu amabilitatea, ce 'i caracteriséză ău invitat pe G. *Cârțan* sĕ vadă spectacolul *marei panorame*, ce posed lângă stabilimentul fotografic, cum și noua invențiune numită „*Il Cinematografo*“ a d-lui *Sumiere* din Paris, adecă fotografia, în care se vĕd cu precisiune și esactitate mișcările din viéța omului.

Cârțan a rîs cu hohot la trecerea unui tren, unde se vedeau tóte mișcările, ca la sosirea unui adevĕrat tren de drum de fer; apoi la vederea unei stațiunĭ de băi de mare, a jocului unui escamator, și a unei strade Paris, plină de viéță și de mișcarea obicĭnuită a agerilor și iubiților noștri frațĭ din Paris.

In resumat: *George Cârțan* a venit la Roma cu traista gólă și cu doi desagĭ goi, și a plecat cu traista și cu desagii plinĭ cu vêrf, și cu alt prisos, cu cărțĭ destinate pentru biblioteca din *Cârțișóra*. Depinde acuma de la preotul de acolo și de la ceilalțĭ fruntașĭ din acea comună, ca sĕ organiseze biblioteca numită „*George Cârțan*“.

Am întâlnit pe d-l *Mitilineu*, care 'mĭ spune, că s'a vĕdut cu *George Cârțan* timp de aprópe 12 dile și până în séra de Lunĭ 16 Martie n., când apoi s'a despărțit de dênsul, luând o întâlnire nouă pentru a doua di, când era sĕ-șĭ iee diua bună dela persónele, carĭ l'au ospĕtat și unde fusese dus de marchisul *Pandolfi*. Pe când persónele în cestiune îl așteptau cu masa întinsă, amicul *Cârțan* era departe, deórece, fără a spune nimĕnui nimica, plecase chiar Lunĭ séra de la Roma. Acésta plecare neașteptată a fost cunoscută abia în urma informațiunilor luate la legațiune și a fost primită cu întristare mare din partea persónelor, carĭ voiau sĕ-l conducă la gară. Dispariția lui Cârțan a rĕmas o enigmă.

SCIRĬ ULTIME.

Triest, 27 Martie. Diarul „*Piccolo*“ comunică din Roma și susține în modul cel mai hotărît, că tractările de pace între Italia și Menelik s'au rupt cu desĕvêrșire.

Bucuresci, 27 Martie. Scirĭ sosite din Bitolia spun, că Eforii scólelor române macedonene, domnii Cristovicĭ și Apostolescu, au fost primițĭ la reîntórcerea lor din Bucuresci în mod splendid. Dumineçă se va ține în Bitolia o mare întrunire publică, în care se va redacta o adresă omagială cătră Sultanul. Adresa, acoperită prin mii de subscrierĭ, va cere Sultanului isgonirea lui Mărgărit și a fiiului sĕu din Macedonia.

Bucuresci, 26 Martie. Sesiunea Academiei Române se va închide Miercurea viitóre. In sĕptĕmâna viitóre se vor decerne premiile.

Bucuresci, 27 Martie. Părechia regală română plécă Dumineçă c'un tren special la Abazzia. Suveranii românĭ se vor reîntórce în țéră pe diua de 7 Aprilie.

Bucuresci, 27 Martie. Camera și Senatul au primit rĕspunsul ducelui de *Sermonta*, ministru de esterne al Italiei, prin care mulțămesce parlamentului român pentru manifestațiunea de simpatiă esprimată Italiei.

Viena, 27 Martie. Fostul ministru de esterne al României, Alexandru Lahovari, a visitat ierĭ pe contele Goluchowski, care l'a reținut la dejun.

Mai nou.

(*Scire telegrafică*).

Sibiiu, 28 Martie. Adunarea generală a institutului „*Albina*“, fórte bine cercetată. In direcțiune *s'au reales* membrii eșițĭ la sorțĭ: Ioan *Hannia* și I. *Popa*.

Literatură.

România agricolă este numele unui studiu economic fórte prețios și interesant, în care se arată, cum este starea poporului român din România, cum sunt împărțițĭ țĕranii și cum trăiesc ei: cum o mână proprietarĭ cei marĭ cu moșiile lor boeresci; cum o duc arĕndașii de moșii, între carĭ se află și mulțĭ Românĭ de pe la noi, mai cu sémă despre Mocanii noștri din Săcele emigrațĭ în România este scris un capitol întreg etc. etc. Toțĭ câțĭ au cetit acéstă carte laudă pe scriitorul ei, d-l profesor Dr. George Maior, care este un bărbat cu largĭ și seriose cunoscințe în trebile economice. Un esemplar costă 80 cr. și se póte procura și dela administrația „Gazetei Transilvaniei“.

ECONOMIA.

Nutrirea vitelor.

III.

(Fine).

De mare însĕmnătate pentru nutrirea vitelor este și adăpatul regulat. Cu cât vitele se nutresc cu mai mult nutreț uscat, cu atât trebue sĕ li-se dea mai mult de beut. Am arătat mai sus, că iérba crudă conține 80 la sută apă, din acésta causă apoi și béu vitele apă mai puțină vara, când sunt la pășune, ca iérna când sunt în grajd.

Apa este cea mai de lipsă pentru a înmuia nutrețul uscat și a-l face prin asta mai plăcut și mai ușor de mistuit. Cu cât vitele sunt mai tinere, cu cât stomacul lor este mai puțin desvoltat, cu atât trebue sĕ li-se dea mai multă apă când se nutresc cu fên, otavă séu trifoiŭ. Unii economĭ practicĭ susțin, că de lângă ieslea vitelor mai tinere ca de doi anĭ, sĕ nu lipséscă nicĭ-odată vasul cu apă.

Cea mai bună apă pentru adăpatul vitelor este cea din apele curgĕtóre. Din fântânĭ încă e bună, dér trebue scósă cu deosebire iérna, ceva mai înainte de adăpat, ca sĕ se pótă încâtva aerisa. Pe timpul iernii sĕ ne ferim a da vitelor apă de tot rece, căcĭ prin acésta se pot ușor bolnăvi de armorare (rĕcélă). De aceea când sunt gerurĭ marĭ, trebue sĕ le încăldim puțin apa, séu sĕ li-o ducem cu vasul în grajd, ca sĕ mai stea acolo câte-va óre, până se mai încăldesce puțin.

Ce se ține de vacile cu lapte, s'a adeverit prin mai multe cercărĭ, că cu cât li-se dă iérna de adăpat apă mai călduță și cu cât sunt grajdurile mai calde, cu atât dau lapte mai mult și mai bun.

Unii economĭ adapă vitele iérna numai odată. Acésta este o mare scădere, deórece prin asta pătimesce mistuirea. In decursul fiă-cărei mâncărĭ trebue sĕ le și adăpăm. Vitele rumegătóre se adapă în decursul mâncărei, ér caii după mâncare.

In decursul nutrirei, măcar odată séu de douĕ-orĭ pe sĕptĕmână, atât iérna, cât și vara, n'ar trebui sĕ lipséscă dela vite nicĭ sarea séu apa sărată, căcĭ acestea fac nutrețul mai ușor de mistuit. Pentru o vită mare se socotesc cam 15 chilograme de sare pe an, ér pentru un vițel până la doi anĭ cam 6—8 chgl.

Nu de puțină însĕmnĕtate pentru nutrirea vitelor sunt și grajdurile și ieslele. Grajdurile sĕ fiă destul de largĭ, luminóse și căldurόse, ér ieslele sĕ fiă bine făcute, ca sĕ nu cadă nutrețul din ele; sĕ nu fiă făcute numai în fața pămêntului, căcĭ atuncĭ vitele ar puté călca nutrețul, ba ar puté chiar sĕ cadă în ele peste nópte mai ales, ca sĕ se primejduéscă.

Afară de acestea n'ar strica, décă s'ar ține, cu deosebire pe timpul iernii, mai multă sémă de țĕsălatul vitelor; cumcă ele au lipsă de periă și țĕsală, se póte vedé și de acolo că îndată ce se slobod din grajd, se și dau lângă un stâlp, orĭ lângă un gard și atâta se scarpină până când la multe li-se duce nu numai pĕrul unde se scarpină, ci le plesnesce chiar și pielea.

Va sĕ dică: nutreț bun, adăpat regulat, sare și curățit la timp, apoi grajdurĭ și iesle corĕspundĕtóre; sunt nisce cerințe, pe carĭ împlinindu-le economii noștri de vite, vor puté scóte primăvara vitele din grajd tot așa de bune și frumóse, precum au fost când le-au pus pe iernat.

I. Georgescu.

---

tine cu celelalte capete; și apoi cum de 'i-ai tăiat limbile fără de vêrfurĭ? — Tu ai mințit, tâlharule și mișelule! Tu cu barda ta n'ai tăiat capul bălaurului, ci capul meu, pe când eu durmiam. Étă semnul pe unde m'ai lovit? O sĕ-'l rĕsplătescĭ tu îndată!

După aceea îșĭ deschide traista și scóte tóte șépte limbile bălaurului, care le arată împĕratului și la lumea dimprejur. Impĕratul și lumea, ce sĕ afla sĕ conving cu toții, că fiiul bucătăresei este omorîtorul bălaurului și mirésa 'i-a fost ursită lui. Pornesce apoi cu toții la biserică de-'l cununară cu fata împĕratului, ér pe mișelul l'a dat pe séma cânilor celor trei, carĭ l'au tîrât ca pe un netrebnic până la marginea satului, unde l'au prefăcut în bucățele, pentru ca sĕ se păzéscă orĭ și cine de a mai face vr'o faptă nelegiuită, cum a fost făcut și acesta. După cununie s'au aședat cu toții la mesele, ce erau mai dinainte pregătite și și-au petrecu ca la o nuntă împĕrătéscă.

*

Impĕratul, a doua di de nuntă și-a luat vênătorii și pe ginerele sĕu și s'au dus cu toții prin pădurĭ, ca sĕ facă vênătóre. Cum sĕ va fi întêmplat cum nu, destul, că ginerele a apucat într'altă parte cu cânii lui și s'a tot dus fără sĕ se mai întâlnéscă cu împĕratul orĭ cu vênătorii. De la o vreme la apucat nóptea acolo în pădure. El se pune de-șĭ face mai întâiu un foc bun și o frigare, ca sĕ frigă un porumb, ce-'l vênase și se aședă cu frigarea lângă foc. Pe când îșĭ frigea porumbul aude de-odată pe cine-va strigând de prin copacĭ:

— Ah, cât mi-e de frig! Nu mai pot!

— Vino de te încăldesce, décă ți-e frig!

— Nu pot, că mie frică de cânii tĕi. Dă-'i la o parte c'apoi viu!

— Nea, la o parte, dulăilor, că vĕ pârlițĭ códa! le strigă el.

Intr'acestea se vede venind cătră foc o babă mare și urîtă, bag sémă asta era muma pădurii, carea-'i dice:

— Na, voinice, firul acesta de pĕr de-'l aruncă preste cânii tĕi, ca sĕ mĕ cunóscă!

El, fără sĕ se mai cugete la vr'o urmare rea, ia firul de pĕr și-'l aruncă peste cânĭ și cânii îndată se prefac în stan de pétră, — atâta farmec a avut firul acela.

Mama pădurii, după ce se apropie de foc, scóte o frigare cu o broscă și începe și ea s'o frigă. Apropiindu-se tot mai tare de voinicul nostru, îi dice:

— Eu am sĕ mănânc porumbul și tu brósca; auditu-m'ai?

— Ba porumbul l'oiŭ mânca eu, si tu vei mânca ce ți-ai adus! îi rĕspunde el.

Baba pune acum mâna pe voinic și mi-'l dă la pămênt. Voinicul destul se lupta sĕ scape din mânile babei și destul îșĭ striga cânii, dér pace bună, căcĭ baba îl omóră și îi ia inima din pept. Ea, după ce îi înghite inima, îl așédă mort într'o scorbură, apoi, mâncând și porumbul cel fript, îșĭ caută de cale.

IV.

Feciorul îpĕratului scóte din buzunar batista, ce o avea dela frate-s'o și, când o vede plină de sânge, dice:

— Sĕrmanul frate-mi-o este érășĭ mort, trebue sĕ mĕ gătesc de drum și aflându-'l sĕ-'l inviez.

El nu perde timpul și pregătindu-se érășĭ de-o cale lungă, merge după el.

El în drumul lui de prin pădurĭ sĕ întâlnesce c'o lupóică, ce avea puii micĭ după ea și lupóica, ca sĕ nu o omóre, îĭ dă și lui unul. Nu merge mult și dă peste o ursóică cu puii și și acésta, ca sĕ nu o omóre, îi dă un puiŭ. Mai merge ce mai merge și sĕ întâlnesce c'o smeóică; și smeóica, ca sĕ n'o săgete, îi dă și ea un puiŭ. Feciorul împĕratului avea acum și el trei cânĭ, ca și fratele sĕu. El, după ce ese din pădure merge întins la locul unde-'l aflase mai înainte pe fratele sĕu mort și află el dela ómenĭ, că s'ar fi însurat cu fata împĕratului. De aicĭ merge la împĕratul, și când îl vĕdu împĕratul a credut, că el e fiiul bucătăresei, ginerele lui. Impĕratul îl întreba: că pe unde s'a rătăcit de ei la vênătóre? Și el îl întrébă pe împĕratul: că unde e fratele sĕu? așa că nu se puteau înțelege unul cu altul. Pe urmă vine și fata împĕratului, carea vĕdêndu-'l credea că e bărbatul ei.

— Ce, voescĭ sĕ te lapedĭ de noi? îi dicea ea. Óre nu mai voescĭ sĕ țiĭ la mine și la casa nóstră? Ce te-a putut supéra așa de mult? Apoi a început sĕ plângă.

— Nu plânge, dómna mea — îi dicea el, — căcĭ nu sunt eu bărbățelul tĕu. Eu, deși samĕn mult cu el, nu sunt altul, decât

Fata mamii.

Cânta cu glas de-abia învolt
O doină ce-au adus'o 'n sat
Flăcăi de peste Olt.
Spunea cum geme 'n vênt pădurea;
Spunea de-un trandafir brumat,
In doina ei; de-un ulm rotat
Şi de-o iubire cu păcat
Sosită de pe-aiurea.

Cosea pe prag. Dér nu sciu cum
Adî prea se tot uitau la ea
Creştinii de pe drum —
In prag era şi prea lumină.
A 'ntrat în casă. N'ajungea
Lumină 'n geam, şi nu vedea;
S'a dus sub nuc, dér îi părea
Pustiu adî prin grădină.

Şi ér pe prag. Maî pe 'noptat
A mers s'aţîţe 'n vatră foc,
Sĕ facă de mâncat.
Sosise tată-sĕu din luncă
Şi mamă-sa din iarmaroc —
Ca un copil gonit din joc,
Ea tot umbla din loc în loc
Şi-a greu, ca de poruncă.

„Ţi-e, fată, rĕu, de nu cinedî?"
— „Mi-e rĕu". Şi-apoi eşî curênd,
„Mi-e rĕu... aşa cum vedî!"
Er tată-sĕu, ca şi — altă dată,
N'a dat acestor vorbe rênd,
Dér biata mamă înţelegênd
A stat ce-a stat, şi-i dete 'n gând
Sĕ iasă după fată.

Bărbatul, singur în bordei,
S'a pomenit aşa ca 'mpins
Cu gândul la femei.
Şi se ciudea ce-i asta éră?
Şi dup'o vreme l'a cuprins
Neastêmpărul cu dinadins:
Nebune sunt? Orî, ce le-a prins
De stau aşa pe-afară?

Isbindu-şî pânea 'nviforat,
Bătù năvalnic din picior
Şi 'n sîrg el a plecat.
S'a poticnit de-un lemn în tindă
Şi-şî mai făcù mâniei zor.
Ei, unde sunt? De joc li-e dor?
Pe unde-or fi, de maica lor,
Ce horă au sĕ 'ntindă!

Dér când ajunse la prilaz.
A stat năuc, şi-un sloiŭ părea
Că-i trece peste-obraz.
Vedea 'n năpraznica-i mirare
Cum una pe-alta se ţinea
In braţe strîns, şi nu-i venea
Rĕsufletul, că le-audea
Plângênd ca la 'ngropare!

(„Vatra").

C. Coşbuc.

P O V E Ţ E.

Cum se póte întrebuinţa sarea de casă. Sarea obicînuită (care se pune în mâncărî) se póte întrebuinţa fórte practic d. e. pentru a curăţi pete de unsóre. Se amestecă sarea cu spirt, séu cu rachiu, orî cu spirt de salmiac şi se frécă pata, care iese. De vréi sĕ rĕcescî mai iute vase ferbinţî de sticlă séu pămênt, le pui în apă rece cu sare. Postavul negru poţî sĕ-l spelî în apă sărată făr' a-şî pierde de loc colórea şi fără de a întra în postav. Lucrurî împletite din paie, coşurî séu scaune, décă le spelî cu apă sărată capĕtă o colóre cu totul mai frumósă. Sarea topită la sóre în zamă de alămâie scóte pete de rugină şi cernéla din albiturî. Covórele îşî păstréză colórea lor viuă, décă înainte de măturat le presarî cu sare umedă séu după măturat le frecî c'o cârpă muiată în apă sărată. Din tóte aceste esemple se póte vedé, că sarea nu se póte folosi numai la mâncărî.

*

Sporirea pomilor. Pentru a feri pomii roditorî de muschiul stricăcios, ce cresce pe el şi de insectele şi mai stricăcióse, carî se încuibă în cója lor. E mai bine de a-se topi sodă în apă de plóiă (1 funt de sodă la 15 cofe de apă) şi a-se unge pomii cu acéstă amestecătură, în loc de a-se spoi pomii cu apă de var, deóre-ce varul întră în porii pomului şi-l împedecă de a-se mai desvolta. Acésta este bine a-se face tómna séu primăvara.

*

Mierea ca nutremênt al corpului omenesc. Intocmai cum se varsă apa numai decât în vasele sângelui omului fără a mai lăsa alte substanţe îndĕrĕt, aşa şi mierea se strecóră tótă în aceste vase, întră în sânge, nutresce corpul şi produce prin acésta căldura corpului fiind astfel fórte nutritóre. Ce întră prin miere în corpul nostru acésta şi rĕmâne în el folosindu-ne mult.

Cimiliturî.

Bulgăraş de aur, jócă pe piele de taur.

(Sórele.)

Din amurg şi până 'n zorî veghiez' adese-orî;
Cine-o privesce, se 'nveselesce;
Când luminéză mic şi mare lăcriméză.

(Luna.)

Peste plaiurî, peste unde,
Peste şes scântei mĕrunte.

(Stelele.)

Sus la munte se rĕspunde
Jos la ţéră se resbéză.

(Tunetul.)

Foltea-'n sus şi foltea-'n jos
Vine séra mânios.

(Fusul.)

Plină casa de fetiţĕ
Şi n'are nicî o uşiţă.

(Bostanii.)

In pămênt: suntem ascunse
In afară: funii 'ntinse,
gheme strînse.

(Curcubeta.)

Găinuşă ciusă
Strînge-'n nas cenuşă.

(Luleaua.)

Ce e dulce şi mai dulce
Şi pe tăier nu se taie.

(Somnul.)

In biserică, în drum,
Pe la rŏspântii mĕ pun,
In lăuntru, în afară
Toţî Creştinii mĕ adóră.

(Crucea.)

MULTE ŞI DE TOATE.

Un léc ieftin.

Intr'o ţéră unde-va în lume, trăia un om fórte bogat în tótă splendórea, asemenea bogatului din scriptură. Astfel despre viéţa sa îmbuibată şi costisitóre se ducea vestea peste mărî şi ţĕrî îndepărtate. Dela un timp însĕ omul nostru a început a-se îngrăşa intru atâta, încât ţi-se părea, că burta ce o purta, ar fi cel puţin cu şépte cercurî ferecată.

După atâta sumedenie de grăsime bietul om devenia din ce în ce tot mai trist şi în cele din urmă se schimbase aşa de mult, încât nimic nu-i mai plăcea din tóte ce-l încunjurau. Sfătuia o mulţime de doftorî din apropiere şi din depărtare, déră înzadar, căcî morburile sale se îmulţiau pe fiă-care di.

Aşa, în fiă-care di avea alt morb. Va sĕ dică într'un an numai puţin de 365 de morburî.

Audise omul nostru despre un doftor renumit din altă ţéră. Se adreséză către dênsul, 'şî spune suferinţele şi-l rógă sĕ-i vină într'ajutor. Doftorul, înţelegênd despre păţaniile şi suferinţele clientului sĕu, numai decât îi împărtăşesce, că din causa afacerilor sale nu-i este cu putinţă a-l cerceta, ci îl rógă sĕ viă el însuşî până la dênsul, décă voesce a-se tămădui cu desăvêrşire.

Prescrie medicul dietă clientului ca: „în tótă călĕtoria sĕ nu se sue în trăsură, ci pe jos, sĕ nu mănânce decât fórte puţină pâne şi apă, de óre-ce în pântecele sĕu se află un bălaur, care, de nu va ţinea prescrisele sale, va cresce atât de mare, cât îi va plesni pântecele".

Cu greu se decise bietul om, dér nu avù încotro. In diua primă era atât de sdruncinat, cât abia se purta. Un verme de-l vedea târîndu-se pe pămênt, nu era în stare a-l feri, ca sĕ nu-l omóre.

Ómenii, carî 'l salutau, erau despreţuiţî de el. Ii părea viaţa chin şi lumea iad. Astfel o duse omul nostru câte-va sĕptĕmânî.

Când a ajuns însĕ la doftorul sĕu, era voios şi cu voie bună. Acesta vĕdêndu-l îl şi întrébă, că ce-l dóre?... La rêndul sĕu omul nostru îi dise:

— „D-le doctor". M'-aşî bucura fórte décă ai fi şi D-ta atât de sĕnĕtos ca mine...

— Norocul d-tale, îi dise medicul, că mi-ai ascultat sfatul... Mergî în pace la ale tale şi urméză prescriselor, décă vrei sĕ nimicescî bălaurul.

Mulţumindu-i se întórce érăşî pe jos acasă. Şi în semn de recunoscinţă i-a făcut în tot anul un dar de 100 de galbenî, cât a trăit.

*

Ce se înţelege sub o logodnă îndelungată?

Un rĕspuns potrivit la întrebarea acésta cu greu se póte da. Totul atârna dela caracterul celor logodiţî: un caracter solid şi un om — adevĕrat dis — cult, póte sĕ-şî ţină cuvêntul dat în decurs de mai mulţî anî; adecă cum au statorit logonda pe 6, 10 orî pe 15 anî.

Peste tot însĕ, nu e de recomandat o astfel de logodnă îndelungată, pentru-că uşor se póte întêmpla, că în decursul atâtor anî logodiţii séu părinţii lor din unele cause nicî nu se pot uni şi astfel se strică logodna.

*

Cea mai vechiă bancnotă de hârtie.

Museul „Britic" din Londra are o bancnotă de hârtie chinezéscă din anul *1368*. Bancnota acésta este cu 300 de anî mai vechiă ca orî şi care bancnotă de valóre din Europa.

*

Din cartea de di a unui portar.

De mai multî anî muri în Paris un om fórte bĕtrân, care dela începutul véculuî acestuia a fost tot portar la castelul Tuilerie până aprópe de mórte. Moştenitorii lui aflară la el între altele şi o carte micuţă, în care se aflau câteva foi scrise şi altele curate. Pe prima fóiă era scrisă adresa cărţii: „Insemnarea locuitorilor din Tuilerie sub slujba mea"...

1.) Napoleon Bonaparte, primul consul al republicei, apoi împĕratul Francesilor, s'a mutat în castel la 29 Februar 1800

---

fratete lui. Am înţeles, că el ar fi mort şi tocmai de aceea am venit ca sĕ-'l înviez. Vĕ rog déră spuneţi-mî unde este?

Fata împĕratului sĕ uită sĕ-'i vadă sĕmnul dela gât pe unde-'i fusese tăiat şi după ce vede că nu-'l are, sĕ încrede că nu e acesta bărbatul ei, ci un om străin. Il rógă decî sĕ le spună: că de unde ar fi înţeles el, că fratele sĕu e mort. Fiiul de împĕrat le-a istorisit tótă istoria lor din copilăriă şi pe urmă scóte năframa sângerândă din buzunar şi le-o arată. Impĕratul şi fată-sa înmărmuriră de spaimă, când audiră şi vĕdură tóte câte li le-a spus acesta. Ei îl îndreptară prin locurile unde apucase ginerile lor şi-'l rugară că, după ce-'l vor afla şi învia, sĕ vină amêndoi la curtea împĕrătéscă, căcî li sĕ părea, că e o prefăcătură.

Fiiul de împĕrat sĕ îndreptéză cu cânii lui spre acele pădurî şi după ce i luară urma sĕ duc până în acel loc, unde fratele sĕu era mort. Inserase, şi fiul de împĕrat sĕ pune de-şî face mai întâi un foc tocmai pe vatra, pe care îşî făcuse şi frate-s'o focul. Pe urmă scóte un porumb, ce-l vênase; îl curăţă şi-l trage în frigare ca sĕ-l frigă şi sĕ-l mănânce. Pe când era el astfel ocupat cu pregătirea cinei, aude d'odată:

— Uf, că frig îmî mai e! Uf! Uf! Uf!

— Décă-ţi este frig n'ai decât sĕ vii la foc, sĕ te încăldescî! rĕspunde el.

— Aşî veni, dér mi-e témă de cânii tĕi, sĕ nu mĕ mănânce.

— Nu-ţî fiă témă, că te apĕr eu, numai vino!

— Na acest fir de pĕr şi-l aruncă pe cânii tĕi, ca sĕ mĕ cunóscă.

Dicênd acestea étă că vine muma pădurii, o babă buburósă şi urîtă de ţi-s'ar fi ridicat pĕrul, când o ai fi vĕdut. Ea aducea într'o mână o frigare c'o brósca, ér în cealaltă ţinea un fir de pĕr, ce i-l întinde fiului de împĕrat. Fiiul de împĕrat îi ia pĕrul din mână şi, prefăcêndu-se că-l aruncă pe cânî, il aruncă în foc. Apoi îndreptându-se către cânî, le strigă:

— De, ursule, la o parte şi nu te mai cocăli. — Nu vedî, că ţi-ai pârlit códa? Codâr lupule mai încolo!

Muma pădurii, credênd că şi cu acesta îi va merge tot cum i-a mers şi cu celalalt flăcău, sĕ dă pe lângă el cu brósca şi-i dice:

— Porumbul am sĕ ţi-l mănânc eu şi tu vei mânca brósca!

— Ba porumbul l'oiŭ mânca eu, că eu l'am adus, şi tu îţî vei mânca brósca ta!

— Ia sĕ-ţî arĕt eu déră cum sĕ frig porumbii! — şi voia sĕ-i smulgă frigarea din mână.

— Uite aşa sĕ frig! — lovindu-o cu frigarea peste ochî. Apoi le strigă la cânî:

— Pe ea, cânii mei!

Nicî nu le-a strigat bine şi cânii au şi înhăţat'o şi târându-o la pămênt, o întindeau de credeai, că acum acum o sfârtică în dóuĕ.

— Lasă-mĕ, voinicul meu, că am voit sĕ fac numai o glumă cu tine!

— Şi eu nu fac alt-ceva cu tine, decât tot o glumă.

— Strigă-le cânilor sĕ mĕ mai slăbéscă, că stau sĕ crep!

— De ai şi crepa măcar, cânii tot nu te vor lăsa până nu-mî vei spune unde e fratele meu, pe care l'ai omorît tu, dihaniă spurcată!

— Iţî spun, numai sĕ mĕ lase!

— Şi unde este?

— Este ascuns în copaciul cela scorburos de colo!

Fiiul împĕratului sĕ duce la copaciul cel scorburos, unde în adevĕr îl şi află, dér cu peptul desfăcut şi fără inimă. El îi dice rĕstit:

— Unde 'i-ai pus inima căţăónă, ce eştî!

— I-am înghiţit'o eu — rĕspunse ea.

— Ai înghiţit'o tu? Acum arunc'o jos, décă vréi sĕ mai trăescî!

— O arunc! o arunc! numai cânii sĕ mĕ mai slăbéscă, căcî alt-cum nu pot!

— N'o slăbiţî de loc cânilor, ci tot mai tare o strîngeţî, că căţăóna vrea sĕ ne înşele şi pe noi!

Muma pădurii, după ce vĕdù că nu e modru de scăpare, îi aruncă inima înghiţită. Feciorul de împĕrat o ia, o spală bine în apă vie şi apă mórtă şi o aşedă în pieptul frătuţului sĕu cum a fost; apoi netedesce locul rănit c'o nuia de sânger şi cu alta de ânger şi fratele sĕu înviază de pare că de când e lumea n'a fost mort. El, când sĕ deştéptă şi vede pe fratele sĕu, îi dice:

— Alelei, fratele meu iubit! Ce a fost sé mai pat eu şi de astă-daţă? Cum mi-a fost mâncat spurcăciunea asta dilele mele, aşa sĕ i-le mâncăm noi acum pe ale ei!

din castelul Luxembourg; s'a dus de aici în 30 Martie 1814 la insula Elba.

2.) Ludovic al XVIII, regele Franciei și al Navarrei, s'a mutat aci în 3 Mai 1814 din Anglia, s'a dus de aci în 19 Martie 1815 la Gent.

3.) Napoleon, împĕratul frances, s'a mutat aci la 20 Martie 1815 din Elba, s'a dus de aci la 3 Iulie 1815 pe insula St. Helena.

4.) Ludovic XVIII, s'a mutat aci la 18 Iulie 1815 din Gent, a murit aci în castel la 16 Septemvre 1824.

E.) Carol X, regele Franciei și al Navarrei, s'a mutat aci în 17 Septemvre 1824 din pavilonul „Marsan"; s'a dus de aci la 29 Iulie 1830 în Scoția.

6.) Poporul parisian, Insurgenții, s'au adunat aci în 29 Iulie 1830 de pe strade; s'au dus de aci la ocupațiunea lor la 29 August a. c.

7.) Ludovic Filip I, regele Franciei, s'a mutat aci la 29 August 1830 din palatul „Royal"; s'a dus de aci la 24 Februar 1848 în Anglia.

8.) Poporul din Paris, luptătorĭ de baricade au venit aci în 24 Februar 1848 dela baricade; s'au dus de aci în 20 Martie 1848 la chiemarea lor.

9.) Napoleon III, împĕratul Franciei din grația lui Dumnedeu și voința poporului frances, s'a mutat aci la 2 Decemvre 1952 din palatul „Elysee" s'a mutat de aci.....

Prin larma cea mare a celor închiși în Paris la 1870 bĕtrânul portar fù împedecat de a-și fini însemnările; el trebui sĕ-șī părăsescă asilul sĕu plăcut și murì în curând după acea.

Ér' castelul Tuilerile fù derimat de către revoluționarii „Comunardi" din Paris.

Călendarul sĕptĕmânei.

MARTIE. are 31 dile. GERMENAR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	17 † Florii. Alexa	29 Florii. Ciril
Lunĭ	18 S. p. C. Aep. Ier.	30 Guido
Marțĭ	19 6 M. Hrisa și D.	31 Fraugott
Mer.	20 S. uciși în munțĭ	1 April. Hugo
Joi,	21 Păr. Iacob	2 Francisc
Vin.	22 † Vinerea patim.	3 Richard
Sâm.	23 C. N. și 200 înv.	4 Isidor

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 23 Martie de 16065 capete, la 24—25 Martie au intrat —.— capete și au eșit 513, rĕmânênd la 26 Martie un numĕr de 15,552 capete.

Se notéză marfa: unguréscă veche, grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă unguréscă tineră grea dela —.— cr. până la —.— cr., de mijloc dela 46.— cr. până la 47.— cr. ușóră dela 44.— cr. până la 45.— cr.

Marfă țărănéscă grea dela —.— până la —.— cr. de mijloc dela —.— cr. până la —.— cr. ușóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Marfă sêrbéscă, grea dela —.— cr. până la —.— cr. Transito, mijlocia grea dela —.— cr. până la —.— cr. transito ușóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Și sculându-se în picióre, își scóte pașul și-o taie pe muma pădurii tot în bucățele. Pe urmă o aruncă pe foc, ca astfel sĕ nu se mai alégă nicĭ pulbere din ea.

*

Frații, după ce au nimicit pe muma pădurii, s'au reintors împreună până la împĕratul, care, când îi vĕdù, credeai că-și ese din minți de bucuriă. Aicĭ sĕ ospĕtară cu toții o di, două și feciorul de împĕrat își face pregătirile de a sĕ înapoia către casa părintéscă, ca părinții lui sĕ nu-l aștepte atâta timp. El ese și fratele lui încă-'l petrece până la un loc, unde vĕd o pasĕre frumósă, pe care voiau s'o săgete. Fiiul bucătăresei întinde arcul și cum va fi umblat cu el, cum nu, 'i scapă săgéta și-l lovesce pe fratele sĕu drept în piept, care și cade d'odată mort la pămênt. Fiiul bucătăresei vĕdênd greșéla, ce a făcut, atât s'a mâhnit, încât cade în paloșul sĕu și mor unul alăturea celuilalt.

Astfel de sfârșit au avut acești fratĭ iubițĭ. Amêndoi d'odată s'au născut și amêndoi tot-d'odată s'au sfârșit din lume.

(Din gura moșului Neculai Gheorghiță din Satulung). D. Dogariu.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 24 Martie n. 1896.

Sĕminț e	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	Prețul per 100 chilogr. până
Grâu Bănățenesc	80	7.—	7.10
Grâu dela Tisa	80	7.05	7.10
Grâu de Pesta	80	7.—	7.10
Grâu de Alba-regala	80	7.—	7.10
Grâu de Bácska	80	7.10	7.20
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Sĕmințe vechi ori nouĕ	soiul	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	Prețul per 100 chilgr. până
Sĕcară		70—72	6.40	6.45
Orz	nutreț	60—62	4.80	5.—
Orz	de vinars	62.64	5.25	5.90
Orz	de bere	64.66	6.—	7.—
Ovĕs		39.41	6 30	6.65
Cucuruz	bănăț.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	78	.—	.—
Cucuruz	„	—	.—	.—
Hirișcă	„	—	—.—	—.—

Prețul pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	Cursul până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	31.—	37.—
—	transilvană	—.—	—.—
—	bănățénă	—.—	—.—
„	roșiă	28.—	30.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	54.—	54.50
„	dela țéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	45.50	46.—
„	afumată	—.—	—.—
Seu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buțĭ	13.—	13.25
„	din Serbia în sacĭ	11.25	11.50
Lictar	slavon nou	16.—	16.50
„	bănățenesc	14.50	15.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	unguresci		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
„	Drojdințe de spirt	—.—	—.—

Bursa de Bucurescĭ

din 25 Martie n. 1896.

Valori	Dobênda.	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	$102.\frac{1}{2}$
Renta amortisabilă	5%	„ „	$100.\frac{1}{8}$
„ „ (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.—Iul.	$99.\frac{3}{4}$
„ „ din 1893	5%	„ „	$99.\frac{3}{4}$
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	97.—
„ „ (Impr. de 32. ½ mil.	4%	Ian.-Iulie	$83.\frac{3}{4}$
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	86.—
„ „ (Imp. de 274 m 1890	4%	„ „	$86.\frac{1}{2}$
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	86.—
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	86 —
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	$101.\frac{5}{8}$
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	284.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.—Iul.	$96.\frac{1}{2}$
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	97.—
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	92 —
„ „ urbane Bucurescĭ	6%	„ „	$100\frac{1}{2}$
„ „ „ „	5%	„ „	$88\frac{1}{2}$
„ „ „ Iașĭ . .	5%	„ „	$81.\frac{3}{8}$
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	1540.
Banca agricolă	500	150 v.	195.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	412.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	425.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	325.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	214.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	100.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ 2 em. u. d. 0	100	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	500	„ „	—.—
„Bistrița" soc. p. f. hârtii 30 „	1000	„ „	—.—
Societ. p. const. de Tramways	200	„ „	—.—
20 francĭ aur			20.08

SCOMPTURĬ:

Banca naț. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	$4\frac{1}{2}$%
Casa de Depunerĭ	$5\frac{1}{2}$	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	5%	Elveția	$3\frac{1}{2}$%

Cursul la bursa din Viena.

Din 27 Martie 1896.

Renta ung. de aur 4%	121.85
Renta de coróne ung. 4% . . .	98.85
Impr. căil. fer. ung. în aur $4\frac{1}{2}$% .	123.75
Impr. căil. fer. ung. în argint $4\frac{1}{2}$%	101.25
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.50
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	96.60
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	96.50
Imprum. ung. cu premii	160.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	124.50
Napoleondorĭ.	9.56
Mărcĭ imperiale germane . . .	$58.87\frac{1}{2}$
London vista	120.50
Paris vista	$47.77\frac{1}{2}$
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.05
Note italiene.	43.70

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 27 Martie st. n. 1896

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	Valuta austr. cr.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	5	70
„	Grâu mijlociu . .	5	50
„	Grâu mai slab . .	5	—
„	Grâu mestecat . .	3	60
„	Sĕcară frumósă . .	3	80
„	Sĕcară mijlociă . .	3	50
„	Orz frumos . . .	3	—
„	Orz mijlociu . . .	2	80
„	Ovĕs frumos . . .	2	50
„	Ovĕs mijlociu . .	—	—
„	Cucuruz	3	30
„	Mălaiu	5	—
„	Mazăre	6	—
„	Linte	8	—
„	Fasole	5	50
„	Sĕmênță de in . .	8	—
„	Sĕmênță de cânepă	5	60
„	Cartofĭ	—	80
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	41
„	Carnea de porc . .	—	48
„	Carnea de berbece .	—	—
100 kil.	Sĕu de vită prospĕt	21	—
„	Sĕu de vită topit .	32	—

Cursul losurilor private

din 24 Martie 1896

	cump.	vinde.
Basilica . . .	6 80	7.20
Credit	202.—	203 —
Clary 40 fl. m. c. . .	58.50	59.50
Navig. pe Dunăre . .	136.—	140.—
Insbruck	28.50	29.50
Krakau	26.25	27.—
Laibach	22.50	23.
Buda	64.—	63.25
Palffy	60.75	61.75
Crucea roșie austr. .	18.25	18.75
dto ung. . .	11.—	11.60
dto ital. . .	11.75	12.50
Rudolf	25 25	26.25
Salm	69.50	70.50
Salzburg	27.—	28.—
St. Genois . . .	71.50	72.50
Stenislau	43.—	45.—
Trieitine $4\frac{1}{2}$% 100 m. c.	147.—	151.—
dto 4% 50 .	70.—	74.—
Waldstein . . .	61.—	63.—
Serbescĭ 3% . . .	34 25	34.75
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	124.—	125.—

Cursul pietei Brașov.

Din 28 Martie 1896.

Banconote rom.	Cump.	9.50	Vênd.	9.52
Argint român.	Cump.	9.45	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.54	Vênd.	9.56
Galbenĭ	Cump.	5.65	Vênd.	5.70
Ruble rusescĭ	Cump.	1.27	Vênd.	1.28
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	59.05
Lire turcescĭ	Cump.	10.70	Vênd.	10 90
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil Gregoriu Maior.